

ОНАЖОНИМ ШЕЪРИЯТ

ФАРИД УСМОН

ЖОН ҚУШИ

*Шеърлар, газаллар,
мустаҳзод ва мухаммаслар*

Тошкент
«Янги аср авлоди»
2005

Таниқли шоир Фарид Усмооннинг янги шеърӣ тўнламига турли йилларда ёзилган сара шеърлари, газаллари ва мустаҳзодлари киритилган. Азалий инсоний муносабатлар, яхшиликка давват китобнинг асосий мавзуси қилиб олинган. Уйлаймизки, улар Сиз, азиз шеърӣят ихлосмандларида илиқ таассурот қолдиради.

Масъул муҳаррир ва кириш сўз муаллифи:

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ, Ўзбекистон Халқ шоири

ISBN 5-633-01714-5

© Фарид Усмон. «Жон қуши». «Янги аср авлоди», 2005 йил.

АНДИЖОНДА БИР ИШҚЛИ ДИЛ БОР...

Андижон — қадим-қадимдан ўз тарихий анъаналарига бой, маърифий-маданий меросига эга кўхна диёрдир. Не-не улуғ даҳолар, шоирлар, ҳофизлар, ҳунармандларнинг бешигини тебратган, уларга оналик ва доялик қилган қутлуғ очун, бободехқонлари ер ва эл тилини билиб, шухрат таратган олтин тупроқдир.

Андижон — улуғ шоиримиз ва саркардамиз Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг таваллуд топган ва бир умр соғиниб яшаган азиз маскани. Андижон — ўзбек шеърятининг чақноқ юлдузи, сўнмас каломи ва ўлмас илҳоми Муҳаммад Юсуф мангу макон топган табаррук ошён.

Элу юртни шоирлари, полвонлари, деҳқонлари машҳур қилади, деган ҳикматга ишонаман. Бу аснода Андижон ҳам муборақ замин сифатида она Ўзбекистонимиз таржимаи ҳолида, тарихида ўз ўрни, мавқеи, мартабасига молик юртдирки, унинг шаъни-шавкати, тарихи, таърифи, шукуҳи учун қалам ожизлик қилади.

Буюк санъаткор Аббос Бакировнинг бетакрор, беназир истеъдодини ким тан олмайди? Халқ ичидан чиққан, эл-юрт назари билан кўқарган, тилга тушган, томошабинлар қалбини кўшиқлари билан забт этган истеъдод соҳиби Санобар Раҳмонова, Ўзбекистон халқ ҳофизи Шерали Жўраев, халқ артистлари Муножот Йўлчиева, Нуриддин Ҳамроқулов, хизмат кўрсатган артистлар Муножот Тожибоева, Турсунбой Парпиевларни ким севмайди, дейсиз. Бокс бўйича жаҳон чемпионлари Муҳаммадқодир Абдуллаев, Ўткир Ҳайдаров ва уларнинг спортдаги сафдошлари, издошларини кенг олам эътироф этиб турибди. Таниқли олимлар Сайфиддин Жалилов, Зайнобиддин Сирожиддинов, Дилмурод Қуруновларнинг илм-фандаги дадил қадамлари, изланишлари илмий-адабий жамоатчиликка яхши таниш. Дарвоқе, ажойиб инсон, истеъдодли тадқиқотчи Зокиржон Машрабовнинг Бобур номидаги халқаро хайрия жам-

фармасини тузиб, илмий экспедицияга бош-қош бўлиб, улуф шоир ва доно шоҳ Бобур Мирзонинг пок руҳини шод этиш, ноёб қўлёмаларини излаб топиб, халқ мулкига айлантиришдаги бебаҳо хизматларини элу юрт ардоқлаб, ҳурматини жойига қўйганлигидан ким мамнун бўлмайди, дейсиз. Андижонлик пахта усталарининг, миришкор Ҳазрати инсонларнинг пахтачиликдаги шуҳратлари ҳам оламга татиғулик.

Ўзбек адабиёти равнақида андижонлик ижод аҳлининг ўз ўрни, хизмати борлигини эътироф этмаслик инсофдан эмас. Андижоннинг ўз адабий муҳити, ана шу мактабнинг ўз намояналари бор. Уни Восит Саъдулла, Олимжон Холдор, Муҳаммад Али, Рустам Раҳмон, Эътибор Охунова, Тўлан Низом, Қамчибек Кенжа, Исмоил Тўлак, Турсуной Содиқова, Мирза Карим, Маҳкам Маҳмуд Андижонийларнинг ижодисиз тасаввур этиб бўлмайди. Истеъдод эгаси Наби Жалолидиннинг насримиздаги баланд овози бизни ҳайратга солади. Ажойиб ғазалнавис шоир Фарид Усмоннинг шеърлари, ғазалларисиз шеърятимиз кемтик бўлиб қоларди. Мен бир шоир ва ношир сифатида Замира Рўзиева, Ҳалима Қорабоева, Усмон Шукур, Муқимжон Ниёз, Замира Эгамбердиева, Абдухалил Қорабоев, Ҳабибулло, Одилжон Олимов, Қобил Мирзо, Холдор Вулқон, Омина Тожибоева, Ҳумоюн Акбаров, Хуршидахонларнинг ижоддаги парвозларини кузатиб бораман. Бу аъъана ни янги авлод давом эттираётганлигидан қувонаман.

«Арузда қалам тебратишни чидаганга чиқарган» — замонамизнинг ардоқли сўз устаси, устозимиз Ғафур Ғуломнинг бу доно фикрларида катта мантиқ бор, албатта.

Бизда бу мураккаб жанрда ижод қилувчилар бармоқ билан саноқли. Собир Абдулла, Ҳабибий, Чархий, Чустий каби мумтоз адабиётимиз намояналаридан сабоқ олиб, адабиётимизнинг Жуманиёз Жабборов, Эркин Воҳидов, Жамол Камол сингари пешқадам вакиллари изидан бориб, қалам тебратувчилар ҳақида гап кетганда, Андижонда яшаб ижод этаётган хуштаъб, ширинзабон шоиримиз Фарид Усмоннинг номини тилга олмасдан ўтиб бўлмайди.

Фарид Усмон Андижон адабий муҳитида камолга етди, ўз сўзи, ўз овозига молик қалам соҳибларидан бири бўлиб қолди.

У китобхонлар ва томошабинлар муҳаббатини қозонган ижодкорларимиздан. Унинг қаламига мансуб кўплаб ғазалларнинг таниқли хонандалар ижросида баралла янграётгани ҳам эътирофнинг ёрқин нишонасидир.

Фарид Усмон бизнинг кўз ўнгимизда улғайди, ўз мухлисларига эга бўлди. Мен вилоятларда яшаб ижод қилаётган шоир ва адабларнинг меҳнатини юксак қадрлайман.

Фарид Усмон ана шундай серқирра ижодкор, инсоф билан айтсак, ҳозирга қадар адабий танқидчилигимиз томонидан етарли баҳосини ололмаган шоирларимиздан бири десам, хато қилмаган бўламан.

Дарвоқе, ҳамма нарса ибтидодан бошланади. Ёш шоирнинг илк китоби «Водий ғазаллари» тўплами 1979 йилда ёшлар нашриёти — «Ёш гвардия» да чоп этилди ва китобхонлар назарига тушди. У меҳнат фаолиятида ҳам доимо ўқувчилар, талаба-ёшлар муҳитида яшади, шу боисдан бўлса керак, ёшлик ва гўзаллик туйғулари, муҳаббат ва садоқат, ишқ ва вафо туйғунлари, меҳнат ва ҳаёт эҳтирослари Фарид Усмон шеъриятининг мантиғини ташкил этади, ижодининг мазмун-мундарижасини беади:

Шеърият — бу қатили-қатили

Нурлар тўла кезаду.

Шеърият — бу эзгуликка

Олиб борад кўгаду.

«Онажоним шеърят» рукнида эътиборингизга ҳавола этилаётган «Жон қуши» тўпламида шоирнинг сўнги йилларда битган сара шеърлари, ғазалари, мустаҳзод, мухаммаслари, рубоийлари жамланган. Уни бемалол Фарид Усмоннинг «Кичик девони» деб атаса бўлади. Мазкур китоб муҳтарам биродари азизимиз Фарид Усмоннинг муборак 60 ёшига муносиб армуғондир. Китобнинг мундарижаси тарихий ва замонавий мавзулардаги шеърӣ асарлар, гоъвий-бадий баркамоллик, умумий руҳи шуни тақозо этиб турибди. Тўплам китобхонни лоқайд қолдирмайди, уни бир нафасда ўқиб чиқмаса кўнгли жойига тушмайди. Ахир,

миллий ғурур, ўзбекона ифтихор, шеърий ҳайрат, латофат, шеъриятга, адабиётга муҳаббат туйғуларига бефарқ қараб бўладими?

*Телур, Бобур бўлсанг ҳам
«От»дан тушгин, ўзбегин.
Бир-бирингни ардоқлаб,
Сўйиб қузгин, ўзбегин.*

Шоир ўзининг бир дилбар шеърини азиз болажонига — фарзандига бағишлаб, оталик насиҳатини қилади. Жигаргўшасига Ватанини мерос қилиб қолдиришини, ушбу қутлуғ диёрни асраб-авайлашни, озодлик деб аталган муқаддас туйғуни тумордай ардоқлашни сўрайди.

*Болам, сенга рост ҳур Ватан даркор,
Ўтингини шуки, сен кегиргин мани.
Инсондан иўнтабар мерос бўлмас,
Қолмаса авлодга озод Ватани.*

Келинг, яхшиси, муҳтарам шеърият мухлиси, сизни шоир билан ёлғиз қолдирайлик, ўзингиз у билан пинҳона ва ошкора мулоқотга киришинг. Шоиримизнинг меҳр билан яратган шеърият бўстонига сайр қилинг, ундан ўзингиз севган гулу чечакларни танланг, анвойи гуллар ифоридан тўйиб-тўйиб ҳидланг.

Дарвоқе, шеърият булоғи ҳеч қачон қуримайди, у ҳамиша қайнаб, жўшиб туради. Чунки кўнгиллардан оқиб чиқади, дилларнинг ташналигини қондиради. Ахир, чанқоқ йўловчининг бир қултум сув билан кўнглини овлаш, дуосини олиш буюк саодат-ку!

Ҳа, гўзал ва жаннатмаъво Андижонда бир ишқли дил бор!
Бу истеъдодли шоир Фарид Усмоннинг чашмадек тиниқ, ёниқ қалбидир!

*Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Халқ шоири*

ШЕЪРИЯТ

*Шоир қалби гўё анор,
Шеъри унинг шарбати.
(Э. Воҳидов)*

Шеърият бу – қатим-қатим
Нурлар тўла кечадур.
Шеърият бу – эзгуликка
Олиб борар кўчадур.
Шоир учун нурлар тўла
Кеч уйқусиз кечадур.
Шеърга дилнинг ҳарорати
Кечаларда кўчадур.
Шеърга дилнинг ҳарорати
Кўчган кеча кечадур.
Шеърга кўчган кечалардан
Шоир қандай кечадур?
Шеърият бу – қатим-қатим
Нурлар тўла кечадур.
Шеърият бу – эзгуликка
Олиб борар кўчадур.

* * *

Бир сабоқ бор: ҳар тонг, яъни ибтидо,
Бир ибрат бор: ҳар кеч, яъни интиҳо.
Англамаймиз бу ҳолатнинг мазмунин –
Эшитилмас қулоқларга бу садо.
Тирикликка бизлар пинҳон сўзлаган –
Умримизни совур деган бир нидо...
Бизлар қанча-қанча хато қилсак ҳам
Тонг отиши, кун ботиши бехато.
Улуғ инсон, ибрат олу ўқиб бор,
Бир сабоқ бор: ҳар тонг, яъни ибтидо,
Бир ибрат бор: ҳар кеч, яъни интиҳо!

ОНАГИНАМ

Онагинам Андижон!
Ишқинг бу дилда сенинг.
Мен ҳам бир фарзандингман,
Танамда жон сен менинг.
Улғайтириб, ўстириб,
Суйиб бошим силадинг.
Онамдек дуо айлаб,
Кенг, очик йўл тиладинг.
Йигит бўлдим, кезай деб,
Чиқдим остонанг ҳатлаб.
– Хуш бор! – деди боғларинг,
Гул қўлларин силкитиб.
Кенг, ёруғ кўчаларинг
Тилаб қолдилар оқ йўл.
Негадир киприкларинг
Онагинам, бўлди ҳўл..
Биламан, қайтишимни
Ҳар галгидай кутасан.
«Хайр!» деган қўлинг-ла
Яна гуллар тутасан.
Онагинам Андижон!

ҲОВЛИ

Ёмғир шивирлайди ташқарида хуш,
Кимсасиз ҳовлида – тарнов остида,
Мен эсам дераза ёнида беҳуш,
Қолганман «Шивир-шивир» қастида.

Қучоғимга тўлар мусаффо ҳаво,
Тобора барқ урар «калтак» ланган ер.
Мен ғамгин бандага – ғариб бандага,
Ҳовли ўз ҳасратин – ўз дардини дер.

Ёмғир шивирлайди ташқарида хуш –
Баҳор эҳсонига бир жаҳон туйғу.
Дераза ёнида тинглаб, сезмадим,
Эҳтимол шодлик у, эҳтимол қайғу...

БИР ҚИШ КЕЧАСИДА...

Бир қиш кечасида ою юлдузлар
Совуқ, совуқ, узун ашула айтди.
Совуқ бу қўшиқнинг аксу садоси
Асрлар қаъридан янгради – қайтди.

Эшитдим, бир лаҳза ўйларга толдим,
Кимдир совуқ бир тун тингларди уни.
Унинг ўйларини ёритган эди
Олис юлдузларнинг асрий учқуни.

Ишкомда қирқилиб, совуқда қотган
Токлар ҳам тингларди ўйларга толиб.
Ою юлдузлар хуш куйларди фақат,
Туннинг оғушига арғамчи солиб.

Бир қиш кечасида шу эди такрор,
Кеча совуқ. Совуқ ашула эди.
Иссиқ уйдан чиқдим, томоша қилдим,
Негадир шу оқшом жунжукким келди...

Бир қиш кечасида ою юлдузлар
Совуқ, совуқ, узун ашула айтди.
Тиниқ туйғуларга ошино бўлиб,
Иссиқ уйгинамга совқотиб қайтдим...

* * *

Кўксимизда бир орол бор,
Унга сузиб ўтиб бўлмас.
Кўксимизда бир ўлка бор,
Жанг билан забт этиб бўлмас.

Кўксимизда тўлин ой бор,
Орзудирки, етиб бўлмас.
Кўксимизда остона бор,
Рухсатсиз ҳеч ўтиб бўлмас.

У – бир гулзор, у – бир бўстон,
Турфа-турфа гуллар сочиқ.
Яхшиликка бу гўшанинг
Эшиклари доим очиқ.

* * *

Эй сўлим яшил боғ, эй текис дала,
Сизни соғинтирди диққинафас уй.
Сизнинг рангларингиз кўзга кўринмас,
Қулоққа чалинмас сиз чалган шўх куй.

Отилмоқ истайман сиз томон дадил,
Дейман бағрингизга бир қараб чопсам.
Йўқотганим ўша нодир ҳисларни,
Нодир туйғуларни у жойдан топсам.

Турмуш ташвишлари аталган оғир
Занжирлар батамом синсалар чил-чил.
Ўзимни қуш каби ҳис этсам бир зум
Қучоқларингизда яйраса кўнгил.

Қанийди шу орзу ушалса бир он,
Ушалса шу эзгу, муқаддас умид.
Эҳтимол, тип-тиниқ ҳаво бўлардим
Ё кенглик бағрида чарх урган бургут.

Энди бунинг учун сира имкон йўқ,
Яратган Оллоҳнинг иродаси шу.
Лекин юрагимда сизга ошнолиғ –
Худо ўзи берган беғубор туйғу.

* * *

Қойилман Қудрати Ҳолиқ ишига,
Эскирта олар у ҳамма нарсани.
Ҳаттоки улашиб қўйиб кишига,
Эскиртар қувонч ҳам қайғу-ғуссани.

Мўъжиза ҳолдир бу, мўъжиза ҳолдир,
Унинг сир-асрори ўзига аён.
Ўзига маълумдир... қандай юради
Эскирмай қолган ҳар қайғули инсон.

Мен эсам лол қолиб унинг олдида
Минг бир шукроналар айтаман, холос.
Юрагим тубида ғалати бир сир –
Юрагим тубида муқаддас ихлос...

* * *

Фасли баҳор ёққан, фасли куз ёққан,
Умр шивир-шивир тоза ёмғирдир.
Олам сукут аро тинглайди уни,
У ёруғ дунёда ажойиб сирдир.

Гўёки ермиз биз, гўёки гиёҳ,
Аслида мен ҳам бир шивир-шивирман.
Қайтиб келмагувчи ёруғ дунёга,
Балки ғалат кўринмаган тасвирман...

Раҳматларим бўлсин тупроқ, гиёҳга,
Ўзи бор этганга муқаддас раҳмат...
Фасли баҳор ёққан, фасли куз ёққан
Шивир-шивирларга тасанно фақат...

АНОР

Анор донасининг юзида парда,
Алвон рангга оппоқ ҳарир ҳаё у.
Шу оддий егулик неъматин билан
Яратган, шармни айлаган орзу.

Хулқи бениқоблар, боқинг бу ҳолга,
Хижолатдан бўлсин чеҳрангиз қизил.
Анор донасига қараб айтаман
Одоб – дунёдаги энг етук ҳосил.

* * *

Аёл қўлида қамчи қарсиллаб қолар бирдан,
Юракни энтиктирар тигдайин ўткир товуш.
Ҳамманинг диққатида – майдон четида турган
Йўлбарслар ўз машқини давом эттирар хомуш.

Бири келиб оҳиста сурканади аёлга,
Бири эса эркалаб қўлларини ялайди.
Залда томошабинлар ҳаяжонли бу ҳолга
Ҳаяжонга тўлишиб, ҳайрат билан қарайди.

Майдон бўйлаб чопишар саф тортишиб, тизилиб,
Қўрқишмасдан сакрашар йўлбарслар ўт ҳалқадан.
Қамчи эса ҳар замон чақмоқдайин узилиб,
Даҳшатли мавжудотга ваҳм солар орқадан.

Бу, ахир, қандай тилсим, бу қандайин мўъжиза,
Қани бу йўлбарсларнинг йўлбарсга хос туғени?!
Улар кўкрак кўтариб, қўққисдан наъра урса,
Эрк билдирар ҳайқириқ тутарди-ку дунени.

Йўлбарсларга тор майдон бўлгандан бери макон,
Нозиккина аёлнинг сеҳрига тушовланган.
Улар наъра уролмас, қонидаги галаён
Икки қулоч қамчиннинг силтовига жойланган.

* * *

Лабинг қишда кечган ҳаводай совуқ,
Туйғуларинг яна танҳо – ёп-ёлғиз.
Сенга талпинган бу муштоқ умидлар,
Яйраб исингани йўқ, ҳали эсиз.

«Эсиз» калимаси дудокда қолди –
Ҳаловат йўқолди, ҳузур йўқолди.
Чехрага чип-чирой ул чарос лаблар
Нетай, мен ғарибни сеҳрлаб олди.

Талпиндим ул лабга лаб босмоқ учун
Аммо ўз-ўзимга етмади кучим..

ШАҲАРДА КЎРИНМАЙ ҚОЛГАН ОДАМЛАР

Чехраси мунаввар, чехраси дилкаш,
Ёруғ юзларида тўлин ой, қуёш.
Ҳамон ўшандайдир, кулишиб турар,
Ҳамон ўшандайин қадрдон, сирдош.

Шаҳарда кўринмай қолган бу зотлар,
«Бобо Саъдин» дан чин топмишлар макон.
Улар суратлардан қараб туришар...
Улар ҳануз ўша — ажойиб инсон.

Она юртга савлат, кўрк эди улар,
Улар узоқлардан кўринар тоғлар.
Улар сахий эди она тупроқдай,
Эди тўкин-сочин мевали боғлар...

Фурсат етиб бир кун ўтиб кетсак биз,
Айламоқ бўлсалар руҳимизни шод.
Зиёрат айлашсин «Бобо Саъдин» ни
Бизларни ёд этмоқ истаган авлод...

ЧОЙНАК ҲАҚИДА

Чойнаккинам, билсам буюк
Камтарликка эгасан.
Шунинг учун доим бошни
Пиёлага эгасан.

Таъзим бажо қилиб туриб
Айтаётган каломинг.
Ўздан кичикларга сенинг
Эҳтироминг – саломинг.

Сендан қачон пиёлага
Ўргандим чой қуйишни –
Одат қилдим, «Ассалом!» деб,
Кўксимга қўл қўйишни.

* * *

Изғирин еб тўкилган барглар,
Мункиллаган хастага ўхшар.
Йўлакларда кўтарар фарёд,
Оёқларнинг остида қақшаб.

Изғирин еб тўкилган барглар,
Тасодифми ва ёки қисмат.
Изғирин еб тўкилган барглар –
Ҳаёт ҳукми – аччиқ ҳақиқат!

ШАМ

«Шам равшанроқ бўлур торин паришон айлагач...»

Ёнсайди дунё аҳли ҳам

Бўлмасди ҳеч жабру ситам,

Тортмасди Инсон ғам-алам.

«Шам равшанроқ бўлур торин паришон айлагач...»

Ақлни равшан қилолмай доғда Инсон аҳли кўп –

Дер шукр, оз бўлса-да ардоқда Инсон аҳли кўп.

Турфа бу нурли заковатингга минг қуллуқ жаҳон,

Қолмагин тўхтаб, тилак шу, фикр этишдан ҳеч қачон –

«Шам равшанроқ бўлур торин паришон айлагач...»

АВВАЛУ ОХИР

Эй ҳаёт, девона кўнглим ичра доим бир сўроқ –
Аввалингму яхшироқ – айт, охиригму яхшироқ.

Ўртанурман икки чўғнинг ўртасида куну тун,
Фулғула ташлар дилимга гоҳ висолу, гоҳ фиरोқ.

Шубҳа қилмайман ва лекин келтириб шукроналар,
Охириг сўзлар яқиндан, аввалинг ўтган йироқ...

Ҳар саҳар таъзим бажо қилдим сенга минг термулиб,
Негаки, қалбим аро мавжуд эрур нурли чироқ.

Бу чироқ йўлни ёруғ қилганми, билмайман ҳануз,
Аввалингму яхшироқ дей, охиригму яхшироқ...

Эй Фарид, мушкул сўроқдир, сен учун мушкул сўроқ,
То тириклик бор экан бу фалсафа бўлмас адоқ...

* * *

Мен нигор куйида бир девонаман,
Ишқи оташгоҳида ўртонаман.
Билмас у шафқат надур, парво надур,
Ўртанувчи куйида шайдо надур?
Тинглаб оҳимни агар у олса тин,
Сўзларим маъносини чин англасин:
«Оразин ёпқоч кўзимдин сочилур ҳар лаҳза ёш,
Бўйлаким, пайдо бўлур юлдуз ниҳон бўлғоч қуёш»...
Меҳр ила мен ёд этиб ишқномани,
Англабон аҳволини парвонанинг,
Арзиҳол айлаб ки гўё ёрга,
Журъат этганман дилим изҳориға.
Жисму жонимда – вужудимда сабот,
Лек бу байт бирла чиқарганман савод:
«Оразин ёпқоч кўзимдин сочилур ҳар лаҳза ёш,
Бўйлаким, пайдо бўлур юлдуз ниҳон бўлғоч қуёш»...
Ул нигор куйида мен девонаман,
Ишқи оташгоҳида ўртонаман.
Шул муроддан мен ҳамиша қонаман:
«Оразин ёпқоч кўзимдин сочилур ҳар лаҳза ёш,
Бўйлаким, пайдо бўлур юлдуз ниҳон бўлғоч қуёш»...

* * *

Темур, Бобур бўлсанг ҳам
«От»дан тушгин, ўзбегим.
Бир-бирингни ардоқлаб,
Суйиб қучгин, ўзбегим.

Инсоф йўлин тут доим,
Имон йўлин тут доим.
Эрк, ҳуқуқни ҳурматла,
Бўлиб қол бургут доим.

Шунда парвоз соз бўлар,
Ардоқ, эъзоз соз бўлар.
Бошингдан кечиб турган
Баҳору ёз соз бўлар.

Темур, Бобур бўлсанг ҳам
«От»дан тушгин, ўзбегим.
Бир-бирингни ардоқлаб,
Суйиб қучгин, ўзбегим.

* * *

Чиройинг давлатидан баҳраманд эт,
Сен эй дур – тоза гавҳар, тоза ёқут.
Етай дейман, етишмас фурсатим ҳам
Висолингга етай, бир лаҳза улгурт.
Маконлардан тополмам изласам мен,
Маконинг Уйчими, айт ёки Ургут?
Кўринмас «оҳ-воҳ» им, «оҳ-воҳ» – эй,
Чиқар, найлай, фиғонимдин бугун дуд.
Агар бу нолаларни хушламассан,
Муҳаббат гўшасида тўша барқут.
Фикрларга ошино айла доим,
Қилиб қўйма, мени беҳуда Манқурт.
Унутма, эй Фарид, жонсан, жисмсан,
Дадил бўлгин, тафаккур баридан тут.

* * *

Ташна дилни ишқ аталмиш бодага қондирди лаб,
Йўқ, дилим қондирмади, жонимни кўп ёндирди лаб.

Бил, висол доим ўпишмоқ бирлан тотлидир, дедим,
Ўндиму бу жисм ила жонимни тўлғонтирди лаб.

Англадим ўзни, сени ёр, балки жанонлиғ шудир,
Лаҳза ўтмай ўзлигимдан, воажаб, тондирди лаб.

Ул чарос лаб сеҳрига қойил мақом қонди бу дил,
Жисми жонимда ажиб туйғуни уйғонтирди лаб.

Кел, ўпишмоқ фурсатин елларга бермайлик, нигор,
Ёшлик айтармиш: – бу дамлар ишқила ёндир, де, – лаб.

Билмадим шулми, Фарид, бир бўсанинг куч-қудрати,
Жисми жонни ўртабон, юз боралаб ёндирди лаб.

* * *

Оддий одамларга ситамлар бисёр,
Дўстлар, кунимизнинг мевалари бу.
Жўн бир бошқотирма, топишмоқ эмас,
Ҳаёт – кимга асал, кимларга оғу?!

Хўрланганлар, сизга хўрлигим келар,
Найлай, кўзларимда қуриб қолган ёш.
Ҳайдовга кўниккан мисоли қўйсиз –
Эй оддий одамлар, сиз мунча ювош...

Яратганга тинмай илтижо қилинг!
Бу қимтир, қаллоблар инсофга келсин!
Ўзи улғайтирган боғда сайр этиб,
Ўзи етиштирган мевани есин.

* * *

Ғарибу нотавон ошкора-ошкора,
Сабабки шум замон ошкора-ошкора.

Ёмон бир ҳол, ёмон бир ҳол, ёмон ҳол,
Яроқсиз ҳар ниҳон ошкора-ошкора.

Нечун энди тутиб турсин иморат,
Сувоқ ичра сомон ошкора-ошкора.

Нечунки, тезкорлик бу вақтда,
Ки фурсатдир чунон ошкора-ошкора.

Оёқлар остида ер сири фошдир,
Бош узра осмон ошкора-ошкора.

Кел эй, қўй, сақлан ошкора бўлишдан,
Ниҳон юрсин омон ошкора-ошкора.

Гуноҳкоринг Фарид айтар, ўзингсан,
Омонлардан омон ошкора-ошкора.

* * *

*Толиб хожи Ҳалид хожи
ўғлининг Тошкентдаги
ҳовлисида ёзилган шеър*

Хотиралар яратар одам,
Яхшиларнинг суҳбатларида...
Бу дунёда кўп эрур ғамлар,
Қочмоқ мушкул гурбатларидан.
«Етимхона» омон бўлсин, бас,
Омон бўлсин ундаги чечак.
Энг ширин хуш хаёл, аслида
Нураб ётган девор, ҳам кесак...
Ҳавоси-чи, ҳавоси тиниқ,
Ўрик ости заҳқаш, йўқ – сўлим.
Шу даргоҳда умрлар кечар –
Келажакда кўрмагай ўлим.

* * *

Хазонлар босмасин боғлар бағрини,
Муаттар ҳидини йўқотмасин гул.
Йўқса, гуллар тўла боғларга боқиб,
Изтироб чекади бечора кўнгил.

Имон тарк этмасин, покиза имон,
Дилимиз мулкени – ниятимиз шул.
Йўқса, охиратда азоблар тортиб,
Изтироб чекадир бечора бу дил.

* * *

Энди ўлимлардан қўрқма, эй кўнгил,
Ўтиб кетиб бўлди қувноқ умр ҳам.
Ҳаёт маъносини тушунган бўлсанг,
Буёғи сен чеккан на қайғу, на ғам.

Энди ўлимлардан қўрқма, эй кўнгил,
Қасос ўтлари ёнсин қарсиллаб.
Ичай дер, сўнгги кун шаробин ҳислар,
Мангулик майига идрок ташна лаб.

Энди ўлимлардан қўрқма, эй кўнгил,
«Бир бошга — бир ўлим» — эмасдур озор.
Балли, нафратларни ифодала, сўз —
Қўрқоқлар юраги — қоронғу мозор.

* * *

Умр қисқа, қисқа дақиқа –
Моҳиятан катта саодат.
Бу сўзларнинг чин маъносини
Англай олса кишилар фақат.
Тушунолмай қолганлар қанча,
Шундайларнинг биттаси мен ҳам.
Беҳудага кетган умримга
Ҳали-ҳали тортадурман ғам.
Сўнгги пушмон – ўзингга душман,
Деганлари экан тўғри гап...
Хайриятки, берилган умр
Қисқалигин олодим англаб.
Сўнг дўстларга айтдим улгуриб:
– Саодатни қилмангиз увол!
Умр қисқа, қисқа дақиқа –
Яшаётир у билан иқбол.

* * *

Бу қиш ҳар галгидан тип-тиниқ осмон,
Бу қиш ҳар галгидан само ёп-ёруғ.
Нурларга чайилган сомон йўлида
Тўлган ой юдузлар боши узра туғ.

Олис-олисларга кетиб борар у,
Узоқ зулумотнинг бағрин ёритиб.
Само – шошмай аста оқаётган сув,
Бутун замин дардин ичига ютиб...

Тўлган ой юдузлар боши узра туғ,
Фақат гофил аҳли бундан беҳабар.
Кеча қайғусини ўзига олар,
Ойни кўриб-кўрмай уйғонган саҳар...

БЎСТОНСИЗ ҚОЛМАС

Дунё оқилларсиз, нодонсиз қолмас,
Кўнгил ўқинчларсиз, армонсиз қолмас.

Яхшики, тўғрилар – тўғри сўзлар бор,
Жаҳон ҳақиқатсиз, имконсиз қолмас.

Ҳар ким нима экса, шуни оладур,
Зарар берувчилар зиёнсиз қолмас.

Қушдир учиб юрган бандаи мўмин –
Оллоҳ яратган қуш ошёнсиз қолмас.

Кимнинг дили, кўнгли соғу саломат,
Ундай диллар асло имонсиз қолмас.

Дунё бозори эски – янгилар бисёр,
Бари харидорсиз, дўконсиз қолмас.

Фарид, ёзганларинг айна ҳақиқат,
Сўзинг булбул эса бўстонсиз қолмас.

* * *

Ёлғизлик, етмадим асло қадрингга,
Оқибати берди ёмон дўстлар панд.
Ёмон давралардан қочайин энди,
Ёлғизлик, тутайин қадрингни баланд.

Туну кун ёнимда улфатим бўлгин,
Дилдан диллашганда яқин дилкашим.
Англа, исмимизнинг маъноси битта,
Ёлғизлик, адашсан, рости, адашим.

* * *

Бизлар умид аҳлидурмиз,
Яшаймиз умид билан.
Ноумидлик олдида тиз
Чўкмагаймиз дафъатан.

Кўксимизга шундай олов,
Тилак берган шу Ватан.
Бизлар, албат баҳор келса,
Яшнагувчи боғ, чаман.

Кўлимизда сара лочин
Дил деган бургут билан.
Бизлар умид аҳлидурмиз,
Яшаймиз умид билан.

* * *

Ж ... за

Дўстим, деб айтасан ҳар ишда доим,
Мен билан ҳамкорлик этаверасан.
Аравангни лойдан ўтказиб олиб,
Эшагингни ниқтаб кетаверасан.

* * *

Мунглар – юрагимда бепоён бир дашт,
Мунглар – юрагимда улкан-улкан тоғ.
Уни сайр этишга, жонгинам, бўл, шош,
Уни кўриш учун бош кўтар, бир боқ.
Тоғлар юрагингга сизмагай сенинг,
Даштлар юрагингга солмагай кўрқув.
Бу улуғ даргоҳлар ичра кўзингга,
Кўрингай, албатта, саргардон орзу.
Меҳринг қуёш каби товланса шу он,
Шунда раҳм қилсанг бўлгани унга.
Сенсиз туну кундуз улфатим ҳижрон,
Юраklarим тўлиб тошгандир мунгга.

СОЯСИНИ ҚИЗҒАНГАН ДАРАХТ

Чўлда ўсган дарахтдир, чўлда ўсган дарахтдир,
Етиб боролмас унинг соясига ҳеч кимса.
Аста йироқлаб кетар, аста йироқлаб кетар,
Салқинига талпинган бирор карвон кўринса.

Ажаб, доим ўзининг остига соя ташлар,
Шундай ҳузурланувчи, одамизодлар яшар.

Соясини қизганар ўзи мавжуд оламдан,
Ёлғиз ўзига бўлса совуқ қора кўланка.
Холимас бирор фурсат мана шундай аламдан,
Яшайди ўз айбини бошқа бировга тўнкаб...

ҲАЙКАЛ

Ҳайкал ўз-ўзини безаб туради,
Кўзларга улуғвор кўриниш билан.
Унинг бори-йўқ меҳнатлари шу,
Бизга-чи, ўзгача юмуш берилган.
Бизлар уринамиз, тер тўкамиз кўп,
Тиним не, билмаймиз, ишлаймиз тун-кун.
Чарчашни сезмаймиз, меҳнат қиламиз,
Зарур бўлган чоғда ҳайкаллар учун.
Ҳайкаллар ўзларин безаб туради,
Кўзларга улуғвор кўриниш билан.
Сен – тошсан, ҳайкалсан, дегим келади,
Текин кўрк эгаси одамга баъзан...

ЎЛИМ ҚИЁФАСИ

Ўлим кўрдим – қўрқинчли ўлим,
Шундоққина рўпарамда у.
Менга эмас, барчага даҳшат,
Совуқ бир ҳис, совуқ бир туйғу.
Топсайди тез муносиб жойин,
Кошки қолса у дўзах аро.
Ва куйсайди, у кул бўлсайди,
Ёруғликка чиқарди дунё.
Ўлим кўрдим – қўрқинчли ўлим,
Совуққонлик деб аталган ҳол.
То ёмонлик бор экан, унинг
Қиёфаси ҳозирча хушҳол.

* * *

Таъма тоши елкамиздан босиб қолди,
Ўргатишди таъмаларга бизни улар..
Меҳр номин сотиб туриб ўргатишди,
Садақага – куйди тунлар, куйди кунлар.
Шундан унвои, шундан мансаб таъма бўлди,
Қўллар очиб тўртта кўча бошида гоҳ,
Едик, ичдик, кийдик, яйраб-яйраб кулдик,
На ўздан, на Яратгандан бўлдик огоҳ.
Кўнгил, таъма деб элингни огоҳ айла,
Таъмаларга ўргатувчи носоғлардан.
Оллоҳ бир кун фориф этса ажаб эрмас,
Номуносиб доғ бўлғувчи бу доғлардан..

* * *

Кўнглим гўшасида муқаддас дарча,
Туйғудаги азал диққат-эътибор.
Ундан мана мен деб, термулиб турган,
Ундан боқиб турган ёлғиз ўзинг, ёр.
Кўпларда бу дарча кимсасиз – жимжит,
Ажабки, ланг очик, ҳувиллаб ётар.
Ундан на тўқин ой чиқар жилмайиб,
Ундан на нур сочиб офтоб ботар.
Ҳеч қандай изи йўқ унда одамнинг,
Ҳеч қандай кимсанинг кўланкаси ҳам.
Унда шунчаки қуп-қуруқ шодлик,
Унда шунчаки қуп-қуруқ мотам..
Шукронам бисёрдир, шукронам бисёр,
Кўнглим гўшасида муқаддас дарча.
Ҳарир парда тутган чехраси нурли,
Уни ёлғиз ўзи ... ҳа, ўзи очар.

* * *

Ой – хаёл осмонида энг тоза зар,
Ойни ёд этсанг хаёл ойдинлашар.
Ой на деб, такрор сўроқлаб юрмагин,
Гоҳ ҳилолдир, ул гўзал, гоҳи қамар.
Қайдасан, ойдаи гўзал ой юзлигим,
Кечалар ойсиз юрагим ўртанар.
Соғиниб қолсам фалакка боқаман,
Мен учун оламда ой икки нафар.
Билмадим, диллар ёруғ бўлғаймиди,
Ойни чин, англаб агар етса башар.
Эй Фарид, кўнглингда тут, жонингда тут,
Ойни ёд этсанг хаёл ойдинлашар.

* * *

Ўринсиз бир жойда билиб-билмайин,
Ғалати хатога йўл қўйдим бир кун...
Эй содиқ дўстларим, ўкинмам сиздан
Ўринсиз мақтовлар борлиги учун.

Ҳаётда кўп экан кераксиз ҳоллар,
Сероб экан жуда кераксиз ҳолат.
Хижолат тортишлик зарур бўлса гар,
Умр ўтар эди тортиб хижолат.

Беҳуда мақтовга кетган онларим,
Сизларсиз – сарғайиб тўкилган япроқ.
Сизга хаёлан боқаман ҳайрон,
Куз келиб, ҳувуллаб қолдику бу боғ.

* * *

Зулмларни кучайтирма,
Имкон берма золимга.
Раҳм айла, ачин дўстим,
Ачин менинг ҳолимга.
Золимда на номус бордир,
Бордир на бир диёнат.
У эринмас, у тортинмас,
Айлар халққа хиёнат.
Оддий элга у айлаган
Зулмнинг йўқ саноғи.
Нега шунча кескир унинг
Жабр отлиғ яроғи?
Ёлғиз ўзинг бор экансан,
Яхшики иқболимга.
Раҳм айла, ачин, дўстим,
Ачин менинг ҳолимга –
Имкон берма золимга!

* * *

Чучмал бўлармидинг, балки билмадим,
Ҳаёт деб аталган, эй тотли шароб.
Беҳуд бўлармидим ҳам кўнглим айниб,
Ўздан кетармидим бирдан ўша тоб.
Яхшиямки бор бу аччиқ кўз ёшлар,
Таъмингни ҳамиша созлаб тургувчи.
Овқатга туз маза бахш этган каби,
Умрга кўз ёшлар маза бергуси...
Ачинмам... кўз ёшлар шашқатор баъзан,
Қизиган ёғ узра томарлар боз-боз.
Аламли фурсатлар... санамоқ мушкул,
Ширин дамлар, ширин дақиқалар оз...

ҚОТИЛ

Ўлдирди у, шу дам дилни ўлдирди,
Ўлдирди энг азиз тиниқ туйғуни.
Ғазабга келган бир кимса йўлакка
Ургандай бус-бутун ёруғ кўзгуни.
Оёқлар остида ҳислар ойнаси,
Ҳайронман, ҳар ёнга сочилиб ётар.
Бу кимнинг аччиқ, совуқ нафаси
Умидлар қуёши о, қайга ботар.
Сезмади ҳеч кимса ушбу ўлимни,
Ҳаёлига ҳатто келтирмади ҳам.
Найлай, кўтарилмас ҳануз ёдимдан,
Қотиллик содир бўлган ўша дам.

* * *

Сочларингни майда ўриб,
Қирқта кокил қилиб ол.
Керак бўлса бу жонимни
Тундликдамас, кулиб ол!

Жоним фидо дўппи кийган,
Хушрўй бўлган ҳолингга.
Билурмисан, жоним қуши
Муштоқ юзда ҳслингга.

Кўз илғамас ришта билан
Қўйдинг тузоқ, найлайин?
Энди сендан бўлолмаيمان
Асло узоқ, найлайин.

Сочларингни майда ўриб,
Қирқта кокил қилиб юр.
Дўппи кийиб, ёнгинамда
Хандон отиб, кулиб юр.

* * *

Саховат ниқобин тутдинг, ёвузлик,
Энди сендан элга мурувват маҳол.
Сира-сира кўксин тута олмас тик,
Бечора мардларнинг адл қадди дол.
Сотиб оладурсан орни, номусни,
Сенга сотилади мавжуд пок виждон,
Ана, диёнатга илжайиб қарар,
Ушбу дақиқада қаҳрамон бўҳтон.
Саховат ниқобин тутсанг, ёвузлик,
Шубҳасиз, юрт аро шерлар қуёндир.
Ҳаёт қилмишингдан нафратлансиң минг,
У тамал тошини шундай қўйгандир.
Шуни тушунмаса, нетай баъзилар,
Ҳар турли қабоҳат бўлғуси ижод.
Бир кун ниқобингни йиртса, не ажаб,
Кўксимдан отилиб чиққан унсиз дод.

ҲУР ВАТАН ДАРКОР

Эй фарзанд, айт, сенга нелар қолдирай,
Йўқ мерос бўлгулик бойлигим маним.
Аmmo билиб қўйгил, сен учун эрур,
Она Ватаним менинг, Она Ватаним.
Сен уни асрагин, у сенинг эркинг,
Ёруғ оламдаги ҳуқуқингдир у.
Ватанки бор экан, бор бўлажак бил,
Озодлик аталган муқаддас туйғу.
Эркин кўрарманму Ўзбекистонни,
Дея ўтди не-не азиз инсонлар..
Фарзандим, қасосинг, қасдингдир сенинг,
Уларни қатл этган шум ният онлар..
Болам, озод Ватан орзуим эди,
Ҳамон кўксим аро мўътабар орзу.
Камбағал ҳолимда, қашшоқ ҳолимда,
Ўйласам, энг улуғ бойлик экан у.
Сенга мерос бўлар меросим шудур,
Шудур, чиндан ҳам озод Ватаним.
Камбағал ҳолимда, қашшоқ ҳолимда,
Шу бўлса найлайн эркин чаманим..
Болам, сенга рост ҳур Ватан даркор,
Ўтинчим шуки, сен кечиргил мани.
Инсондан мўътабар мерос бўлолмас,
Қолмаса авлодга озод Ватани.

* * *

Манман фарқламасмиш дўсту душманни,
Юртим, манманлардан бўлгин сен омон.
Не-не манманликларни кўргансан, рости,
Бошингда ҳаммаси бўлган ҳукмрон.
Ҳаммаси, ҳаммаси мақтаниб туриб,
Келтирдилар сени хароб бир қолга.
Шунинг учун ҳам сен ўхшаб қолгансан
Мункайган, мўйсафид ғариб бир чолга.
Отам деб, ачиниб боқаман сенга,
Отам деб, термулиб келар хўрлигим.
Аммо минбарларда яна маддоҳлар,
Ажаб, манмансирар ана аллаким...
Манман фарқламасмиш дўсту душманни.
Юртим, манманлардан бўлгин сен омон,
Кечаю кундуз у курсисин ўйлар –
Шахсий манфаатлар унинг Ватани...

* * *

Ҳар замон намоён бўлади
Тасвирда ҳар турли шакллар.
Шунчаки шакллар эмас бу –
Макрлар, макрлар, макрлар.
Ана юз, ана кўз, ана қўл,
Ненидир ўйлайди – ана бош.
Неча юз, неча минг, ҳам ўн минг,
Макрлар жуда шум ва бевош.
Гоҳида тинчдир у, гоҳида
Ҳаракат қилади ҳеч тинмай.
Ёвуз бир ишларни амалга
Оширар кўзларга кўринмай...
Шакллар, шакллар, шакллар –
Одам шаклидаги макрлар.

ХОТИРА

Унутилмас бир бойлик бор,
Унутилмас бир давлат.
У жуда ҳам ёқимлидир,
У жуда ҳам басавлат.

Тарк этмас у қалб, ақлни,
Тарк этолмас ҳеч қачон.
Энг муқаддас хотира у,
Сиз, мендаги соф виждон.

МУХЛИС

Оломон. Йўқолган кимсани излаб
Юрибман ўзимча тентираб ҳар ён.
Йўқ ўша мен учун таниш қиёфа,
Интиқ ва синиққан вужудим вайрон.
Ана у, ана у, худди ўша у,
Мени танигану, мен билган одам.
Кўксимни ўртади ғалати туйғу,
Бизлар сўрашдик сокин, хотиржам.
Шеъримни ўқиди, сўзлашдик аста,
Сухбат қизигандан-қизиди тамом.
Хайрият, бор экан мени англаган –
Биз бошқадир, бошқа бир талай авом.
Оломон. Йўқотган кимсани топдим,
У менга дунёда ягона эди.
Биз ошно эдик, рост, қадрдон эдик,
Оломон бизларга бегона эди.

СОЧЛАРИНГДА ТУН УЙҚУСИ

Сочларингда тун уйқуси,
Аммо билгил, мен бедор...
Сабаб, ойдек жамолингга,
Тикиламан зор-зор...
Кўлим етмас бир тутам тун,
Насиб этмас мен учун.
Очиқ қолар кафтим ҳар гал,
Сочинг, сочинг, деб нечун?
Хуш муаттар ўйлар билиб,
Оқшомларни ҳар қачон,
Атир топдим, сочинг мени
Маст айлади ногаҳон.
Сочларингда тун уйқуси,
Билиб қўйгил, мен бедор...

ШАРШАРА

Эркин Воҳидовга

Шаршара тоғ бағридан,
Юксаклардан оқади.
Юксаклардан оқиши
Одамларга ёқади.

Чунки унинг сувлари
Тоғлар қоридай оппоқ.
Чўққиларда сакраган
Оҳулар мисол қувноқ.

Чунки унинг бор сўлим,
Ўз хониши, овози.
Ўзи ясаб созлаган
Кувноқ, жарангдор сози.

Чунки унинг нияти
Тоғларни уйғонтирмоқ.
Ташна бўлган дилларни
Ўз меҳрига қондирмоқ.

Шаршара тоғ бағридан,
Юксаклардан оқади.

* * *

Юрагим бўм-бўш,
Бўм-бўш ўйларим.
Ажаб, бир нуқтага
Тикиламан жим.
Сукунатни бузар
Олов товуши.
Ташқарида ҳукмрон
Она юрт қиши.
Кулбамни иситган
Оловга раҳмат!
Қишдан чиқиб олсак
Соғу саломат.
Сўзсиз баҳор ҳисси
Урадур туғён.
Ҳозир ҳису ўйлар
Бир рамақжон.
Бугун қалбим каби,
Вужудим бўм-бўш.
Чунки остонага
Қиш ургандир тўш...

* * *

Танадаги жон ҳам эски бўларкан,
Йиллар ўтиб, ажаб кетиб оҳори.
Ростдан янги жонни эскиртиб борар,
Ҳаётнинг ҳар турли-туман озори.
Жоним, ёшлик деган пардозинг қани?
Кўрку латофатинг – эъзозинг қани?
Вақтида ҳеч сени аямабман мен,
Ўша шижоатли шўх созинг қани?..
Вой, жоним! – деган у дадамга боқиб,
Адо бўлиб кетдим селдаин оқиб.
Дадамнинг жонига жон бўлсам кошки,
Кекса вужудига ҳарорат ёқиб...
Жон ҳам аста-аста эски бўларкан!..

* * *

Кўзим, гулзора боқ, сен ушбу гуллар қадрига етгил,
Ватан эъзозини гул васфида авлодлара элтгил.

Қора, оқ, пушти ранг, ҳам сап-сарик, ҳам қип-қизил
Бу ранглар ичра сен ҳар субҳидам бир сайр этиб ўтгил.
рангни,

Тароват гулшанида сайраган булбулга минг раҳмат,
Кўнгил, боғларга оққан тип-тиниқ сувдек сингиб
кетгил.

Бўлиб чин улфатинг шодлиқ, қувончга ошнолиғ эт,
Унут буткул аламларни – жаҳон қайғусини тепкил.

Бу гуллар – кўз, бу гуллар – юз, табассум айлаган
Фарид, бағрингга бос, ардоқлагин – ҳар сония – ўпгил.
чеҳра,

ВИЖДОН

Кўнгил кўчасида бир ҳайвон чопар,
Каламуш мисоли соп-совуқ махлуқ.
Унинг тирноқлари ўткир – темирдан,
Унинг чўғдайин пўлат кўзи лўқ.
Истаса тирнайди кўксингни тун-кун,
Истаса ёндирар жонингни ҳар он.
Уйга яшириниб олганинг билан
Ундан қутулмоққа йўқдир ҳеч имкон.
Агарда пок бўлсанг, у ювош-мўмин,
Агарда нопоксан, у меҳри қаттиқ.
Ўткир тишларила кемира бошлар
Кўксингни, қалбингга тирноқлари тиг.
Ўйлама, сен қочиб бўлибсан ундан,
Кўнгил кўчасида у ҳайвон чопар.
Ҳамиша ҳушёрдир, ҳамиша уйғоқ,
Хоҳлаган пайтида дилга қасд этар.

* * *

Салом йўллай дедим сенга саболардан, саболар йўқ,
Кўнгил арзимни айтмоққа азм этсам наволар йўқ.

Сабосиз боғда гул хомуш, навосиз дил фаромушдир,
Сукунат тош каби бағрим эзар, сирли садолар йўқ.

Фидо қилмоққа жонимдан кечиб эрдим ўшал фурсат,
Хаёл тўхтатди – Тўхта, бу гўзалларда вафолар йўқ.

Қадрдон дўст хаёлим бирла кездим кўча-кўйларда,
Бу не ҳол, кўча-кўйлар ичра чин дўст-ошнолар йўқ.

Фақат «йўқ-йўқ» садоси янгради солсам қулоқ ҳар ён.
Ўзим ҳайрон, кўзим гирён, бу йўлда раҳнамолар йўқ.

Фарид, бир номанинг чин изтиробин айта олмай лол,
Сухан йўқ – сўз йўқдир, шеърга солмоққа ҳижолар йўқ.

* * *

Менгаму жоним сенинг ардобларинг – ёвфонларинг –
Доимо қийнар ажаб, ҳар сония ёлфонларинг.

Қуп-қуруқ сўзлар эрур кўксингда қат-қат ваъдалар,
Шунга мосдир боадаб рафторларинг – жавлонларинг.

Кўрмадим бир лаҳза беармон сени, найлай ҳануз,
Шунча ёлфон-ла ушалмас не учун армонларинг.

Ўртаниб кўксимда виждон жизғанак ҳолатдадир,
Қийналиб бўлдим адо, қийналмағай виждонларинг.

Англа, кундан-кунга ҳайратдан йироқлаб бораман,
Ҳеч қизиқмасдир тушун бу шуҳрату бу шонларинг.

Йўқ бу дунёда, Фарид, кўнгилга ёлфондан ёмон
Ёки ҳикматму дедим, ёлфондаги ёмонларинг.

* * *

Ҳар тараф, дўстлар, гулистон, ҳар тарафдур турфа боғ,
Ҳар тарафни айлаган гул – ёп-ёруғ равшан чароғ.

Кўз қамашгандан қамашганки қараб бўлмас боқиб,
Кўз ёниб кетган тамоман, ҳа, куйиб кетгай қароғ.

Кўп эрур бу сония, рост, кўп эрур бу лаҳза чин,
Ҳамма дамлардан қадрлидир қадрдон ушбу чоғ.

Ақли борларга ҳавола ушбу сўзлар аввало,
Яхшилаб идрок қилиб олғуси ҳар идроки соғ.

Нур эрур олдиндаги ҳар умримиз доим, Фарид,
Дейдилар: бўлган эмас инсон ёруғликдан йироқ.

* * *

Боғда гуллар тўлқини, гулзорда гуллар тўлқини,
Мен висолингдан жудо бўлган қаро ҳижрон туни.

Менга тун бир севги саҳроси эди, танҳо эдим,
Сен унинг Лайлиси эрдинг, мен у дамнинг Мажнуни.

Ой у деб қўл силтама, юдуз у деб қўл силтама,
Кўкдаги сайёралар оҳимнинг ўтли учқуни...

Кенг само бағрида чақнаб порлаган, эй юдузим,
Мен учун байрам қани васлинг адо бўлган куни?!

Дилбарим, ошиқ Фарид васлингга зор бўлган кеча
На само юдузлари сездию, на гулзор уни...

* * *

Баҳор, олам ғарибдир ям-яшилликсиз – чиройингсиз,
Баҳор, олам ғарибдир шарқираб оқмовчи сойингсиз.

Баҳор, юртим юзига қўнмас эрди шўх-шўх кулгу,
Чечаклар жилмайиб юз кўрсатиб тургувчи жойингсиз.

Баҳор, гўё бўлиб қуш, тез фалакка учди туйғулар,
Ахир ҳисларга парвоз қайда эрди бу киройингсиз.

Мусаффо бўлди осмон ҳам баҳор, сендан олиб софлик,
Ёришмасди бу олам у қуёшингсиз ҳам ойингсиз.

Фарид, бу кўркни таъриф этса-да бир-бир адо бўлмас,
Бу ташбеҳлар бўлар қосир, ахир мендек фидойингсиз.

* * *

Кўнгил гулшанида хандон урибсан,
Кўзим қаросида кулиб турибсан.
Кўнгил боғида гул янглиғ кулишни
Билишга вожаб сен улгурибсан.
Кўзу кўнглимни бундоғ банд этишга
Кўзимга кўринибла улгурибсан.
Хижолат айлама, жоним, сўзимни,
Эшитган чоғларинг лабни буриб сан.
Билиб қўйгин, вужудим ичра танҳо,
Бу жонда қонларим янглиғ юрибсан.
Фариднинг кўзида ҳам кўнглида, бас,
Яшарсан доимо даврон суриб сан.

* * *

Кўлларимда май тўла гулгун қадах, мастонаман,
Май қадах ичра ёнар, мен майни ичмай ёнаман.

Чайқалур гулгун қадах, гўёки кўнглим чайқалур,
Май қадах ичра ҳали тебранмайин тебронаман.

Ташналик кўксимни хўб оташ бўлиб куйдирса ҳам
Майни лек ичмай ҳарорат манбаига қонаман.

Дўстларим, сархушлигимни ошкор айлай десам,
Айланар бошим, нетай, тебранаман ҳар ёна ман.

Май, Фарид, ичмай туриб маст бўлмоғимнинг боиси,
Сиздайин дўстлар билан қалбдан бу кун ҳамхонаман.

* * *

Эй муғанний, черт дуторни, чал бу дам куй янгидан,
Маст бўлай шўх куйларингнинг сеҳридан, оҳангидан.

Шодлигим «Чертмак»ка оҳанг, ғамларим «Тўрғай»
га жўр,
Сен мени бир лаҳза қутқаз беҳуда дил тангидан.

Сел қилиб, дарё қилиб ғарқ айла куй уммониға,
Куй сели бирла мусаффо қил кўнгилни зангидан.

Ҳар садонинг сеҳри жилва айласин нурлар бўлиб,
Ранг олиб оҳанг табиат ичра рангин рангидан.

Эй муғанний, куй садоси сеҳрига шайдо Фарид,
Чал, ажиб куйни топиб чал, чал бу дам куй янгидан.

СЕНДАДИР

Жисм ўзимда, лек бу жоним сендадир,
Не мурувват бўлса, жоним, сендадир.

Не учун мен сенга иқрор бўлмайин,
Бор тириклигим – жаҳоним сендадир.

Офтобим тушмасин ерга қулаб –
Асра, нурли осмоним сендадир.

Ошкор этмак сенинг ҳукмингдадир,
Барча сир-асрор – ниҳоним сендадир.

Бор этиб, барбод этувчи сен ўзинг,
Асрагувчи посбоним сендадир.

Барча ҳолда бор Фарид, боғлиқлигим,
Жисм ўзимда, рост, бу жоним сендадир.

СЕВГИНИ АНГЛАШ

Севгини мен англадим, аввал Ватандан бошланар,
Севги инсон улғайиб ўсган чамандан бошланар.

Севгидан сўзлар она тупроқдаги ҳар бир гиёҳ,
Лолаю райҳону сунбулдан – сумандан бошланар.

Севгидир йўргакда тингланган у мунис аллалар,
Ота-она – икки жондан, икки тандан бошланар.

Севги – бу дўстларни англаш, севги – бу юртни таниш,
Ҳаммамиздан – сиз ва биздан: сан ва мандан бошланар.

Эй Фарид, қалбингга ишқ берган чаманга таъзим эт,
Юртни англашлик, тушун, ота-онангдан бошланар.

* * *

Борурмиз бир-бировга биз бўлиб бегона-бегона,
Топилмас – иккимиз ҳам аслида дурдона-дурдона.

Фигони кўкка ўрловчи адашган икки жайронмиз,
Мудом ўз-ўзимизни излабон сўзона-сўзона.

У ёнда сен, бу ёнда мен борурмиз битта манзилга,
Кўтариб айрилиқнинг юкини мардона-мардона.

Сукунат – ўртада кулфат, сукунат – ўртада улфат,
Сўз айтмай бир-бировга бир оғиз дўстона-дўстона.

Муҳаббат уйига ташриф буюрмоқ бунчалар мушкул,
Фарид, намуноча қаттиқ бўлмаса бу сирли остона...

* * *

Ул на лутфу қарам этди,
Менга бул ҳол алам этди.

Чиқмай қолди бош кулфатдан,
Кундуз-кечамни ғам этди.

Дўстларима айлади мустар,
Душманлара қарам этди.

Рафиқни хор-зор айлаб,
Рақибни муҳтарам этди.

Биз каби ғарибларга бу
Алам этди, алам этди.

Кўнглим, Фарид, изтиробда
Ушбу сўзни рақам этди.

* * *

Демадинг бир бора дийдор керакму?
Суюшга арзир бу дилдор керакму?

Демадинг чаманни хушларму кўнглинг,
Гул керакму ёки гулнор керакму?

Кўзларни қувонтириб боқмоғинг учун
Кўзла шўх-шўх хумор керакму?

Меҳру муҳаббатни билмайсан экан,
Сўрмайсан дея: – озор керакму?

Раҳм айла, фақат ул бийрон-бийрон сўзинг-ла,
Жилмайиб туриб айт: дийдор керакму?

Керакманму, дея сўрмасанг-да, сен,
Фарид айтар: сенга мен зор керакму?!

НОМЗОДЛИК ШЕВАСИ

*Дардли билан сўзлашсанг дардинг тўжилур,
Дардсиз билан сўзлашсанг, қовурганг сўжилур.
Мақол*

Шодланиб юрганни кўрган тоза дилдир – шод бўлур,
Фам ила ҳар ўртанувчи ҳолини ношод билур.

Бир гўзал кошонадир асли қувонмоқ толеи,
Дил уйи ободни ҳар кўнгил уйи обод билур.

Юрт йўлида иккиланмай жон фидо этган киши
Ўзгани доим жасорат бобида Фарҳод билур.

Кўп қийин ҳолдир адолатни ҳимоя айламоқ,
Ҳар дили покни, Фарид, бу ишга чин номзод билур.

* * *

Торта-торта илк аёзингни, муҳаббат, қақшадим,
Чиллада муз узра қолган кимсаларга ўхшадим.

Оқибат деб шул совуқ хўрликни мен кўрганмидим?
Шулми орзуларим-о, эй шулмиди, айт, мақсадим?

Аччиқ-аччиқ изғиринли ҳар азобинг заҳридин
Йўқ бўлиб на бор ўлолдим, на бирор бор яшадим.

Қалтираб куз шохида тургувчи барг титроғиман,
Сарғайиб сўлдим тамоман – демагайман яшнадим.

Қор экан деб тип-тиниқ кўзинг қувонганди, Фарид,
Оқибат муз узра қақшар кимсаларга ўхшадим.

* * *

Фақат сизда шўхи ширин гуфторлиғ,
Фақат бизда сизга зор гирифторлиғ.

Маъқул ўлур сизга хуш рафтор этиш,
Маъқул ўлар бизга ҳам бу зорлиғ.

Муболаға деманг ҳеч толе десам,
Ёруғ жаҳон дилбари дилдорлиғ.

Қизиқ, дея таажжубланманг сира,
Қийин бало экан, десам хушторлиғ...

Шўхи гуфторлиғингиз бўлсин мудом,
Фариддаги сизга гирифторлиғ.

* * *

Сени ҳар лаҳза ўйлашлик ҳамиша менга одатдир,
Сени ҳар лаҳза ўйлаш одати тотли саодатдир.

Ажаб йўқ, ўй билан ўзни овунтирсам, ажаб йўқдир,
Сабаб, бу ўй эрур роҳат, сабаб, бу ўй фароғатдир.

Сенингсиз менда ўй қайда, сенингсиз йўқ хаёлим ҳам
Менга бу ўйни берган сендаги ҳусну малоҳатдир.

Ҳаёт, ўй борлиги боис ҳақиқат, бу эмас ҳеч сир,
Ҳаёт бу – балки биз ўйловчилар боис ҳақиқатдир.

Демак, ўй нур эрур сўнмай умрни равшан айловчи,
Демак, ўй жон аро, яъни вужуд ичра ҳароратдир.

Яшашнинг иштиёқига, Фарид, шу бир гувоҳим ўй,
Туганмасдир бу ўй асло, ҳаётдек бениҳоятдир.

* * *

Оқтераклар барги офтоб нурларида ялтирар,
Оқтераклар ҳов уфқлар сачратиб тургувчи зар.

Шаршара янглиғ шовуллаш гоҳ-гоҳ хуш тил ила,
Йўқ, у япроқлар забони бирла эртақ айтилар...

Неча кўнгиллар у барглар сеҳрига ошуфтадир,
Неча кўнгиллар эса қадрини билмай ўтдилар...

Оқтераклар барглари феруза осмондек тиниқ,
Кафти бирла абру найсонлар уларни артдилар.

Кенг дала, йўлдан Фарид ўтганда япроқлар мудом,
Титрабон қўл силташиб, хуш бор дейишиб ялтирар.

БОҒЛАРДА ГУЛ ОЧИЛДИ

Боғларда гул очилди,
Юрсанг-чи сайри боққа,
Ёр, фурсат эрмас асло
«Лекин» билан «биноқ» қа.
Боғларни сайр этайлик,
Қўл ушлашиб икковлон
Барҳам бериб юракни
Қийнайдиган фироққа.
Ишқинг кўнгилни равшан
Айлайди мисли офтоб,
Ишқингиз ою офтоб
Ўхшайди жинчиноққа.
Боғ сайрин айламак сен
Бирлан, Фарид, умидим,
Айб этма, телба кўнглим
Тўлган шу иштиёққа.

ИМКОНЛАР ИЗЛАБ

Меҳру шафқат – кўнглингиз бозорида ноёблиғ,
Зулму зўрлик – қалбингиз дўконида сероблиғ.

Зориман лутфу карамнинг, ахтарурман бесабр,
Балки, бу майлим била қилдимми беодоблиғ...

Бу нечук бозор эрур, нодир «мато»ни топмадим,
Ҳийлаи найранг сероб, кўпдур жуда қаллоблиғ.

Шумлигин олиб сотиб юргувчи инсонлар сероб,
Ул бири аллоблиғ айлар, ул бири қассоблиғ.

Ҳоридим, бир хаста ҳолатга тушиб қолдим бу кун,
Найлай, ортар жисму жонимда бу хил бетоблиғ.

Меҳру шафқатни сотиб олмоққа бир имкон қани,
Эй Фарид, бир куни бўлса не ажаб сероблиғ...

КУТИШНИНГ ЯХШИЛИГИ

Нетай мен, дилбарим мендан
Йироқ бўлса, йироқ бўлса,
Висол оқшоми деб кутган
Кечам ўтли фироғ бўлса.
Юрак туйғусидай тўлқин
Урарди боғдаги гуллар,
Илож қанча бу хил ҳижрон
Туни кўксимга доғ бўлса.
Ҳамиша тунларим қийноқ
Билан ўтсин менинг майли,
Мени кўп қийнамоқдин ул
Гўзалнинг вақти чоғ бўлса.
Нечун кутмай, уни бу кеч,
Йўлига неча кўз тикмай,
Гўзал бу Андижон шаҳрим
Чаманзор бўлса, боғ бўлса.
Кутиш фурсатларидан
Яхши он йўқ, яхши фурсат йўқ,
Фарид истайди, доим
Кўнглида шу иштиёқ бўлса.

ТАБИАТГА

Бор, тирик олам – табиат
барчадин қодирлигинг,
Лол қилур, аммо мени бу
Турфа ҳол содирлигинг.
Сенда турли ранг мужассам,
турли оҳанг сенда жам,
Бу не сир, бу рангу оҳанг
бағридан зоҳирлигинг.
Сенда тўфон, сенда тўлқин,
сенда давр тўзонлари,
Йўқ эмас, лек ҳаммасига
бош эгиб шокирлигинг.
Сендадур чин иқтидор,
мен бошқасин тан олмагум,
Беқиёс рассомлигинг бор,
бор яна шоирлигинг.
Инсон ақлида намоён
бўлган илк қудрат ўзинг,
Аввалинг ким ўйламас
Зоҳир ўлур охирлигинг...
Эй табиат – эй тирик олам,
Фарид қаршингда лол,
Чунки чин қобиллигинг бор,
Чунки бор қодирлигинг!

БОҒ ИЧРА

Боғ ичра этар сайрон
Бир манму ва ё сенсан,
Боғ ичра кезар ҳайрон
Бир манму ва ё сенсан.
Ҳар ёнга боқиб муштоқ,
Ҳар лаҳза соғинч ҳисси,
Кўксида урар туғён
Бир манму ва ё сенсан.
Очмоққа юрак дардин
Бир кимса тополмасдан,
Пинҳона кўзи гирён
Бир манму ва ё сенсан.
Бошимда қуюн ўйнар,
Қолдинг нимани ўйлаб,
Бу кеча дили вайрон
Бир манму ва ё сенсан.
Ҳар тунни улаб тонгга
Боғ ичра кезиб бедор,
Булбул каби кўп сўзон
Бир манму ва ё сенсан.
Сўз кетса муҳаббатдан
Кутмоққа илож топмай,
Сўзловчи Фарид бийрон
Бир манму ва ё сенсан.

ЁР БИЛАН

Баҳрасиз қилма маломат,
Ёрни мен жоним десам,
Бу ширин жонимдан ортиқ
Жону жононим десам.
Ёрни мен жоним демасдан
Айт, не деб айтай бу кун.
Арзигай ёр мен учун энг
Яхши инсоним десам.
Чеҳрабозлик, деб куларсан
Аҳли ишқ назмин ўқиб,
Мен санамни офтобим,
Моҳитобоним десам.
Борми қалбингда гўзаллик
Ҳислари, кўп бўлма гаш,
Ёр билан кўркли ҳаётим,
Боғу бўстоним десам.
Эҳтиросга қул-ку сен деб,
Отма таъна тошини,
Ишқ ўти борки юракда
Жўш урар қоним десам.
Дилда ишқ, ёнимда дилбар
Бор экан доим, Фарид,
То ҳаётдурман, ярашгай
Йўқдир армоним, десам.

ҚАДАМНИНГ ХОСИЯТИ

Дўст тутиб хонамга қўйса
Дўстгинам танҳо қадам,
Дўст бўлиб келгандайиндир
менга бир дунё қадам.
Мен-ку, бир дўстимни кутсам,
қанча дўст кутгай мени,
Доимо дўстхона уйлар
бўлса гар пайдо қадам.
Кирма кўнгил кўчасига
Тушмасин шаънингга доғ,
Эй йигит, йўлдан адашма,
қўймагин бежо қадам.
Қўй қадам, дўстона бўлсин
дил очиб остонага,
Токи айтсин соҳиби уй,
қўйди ул ошно қадам.
Эй Фарид, дўстлик қадамнинг
ўлчовига тенг эмас,
Бил, топар дўстлик туфайли
қадр ила маъно қадам.

ОЙДИН КЕЧА

Кеча сут қуйгандек ойдин,
нукра ёғду чайқалур,
Нур тўла мрамар ҳовуз
ичра биллур сув чайқалур.
Ой эмас, мрамар ҳовузнинг
остида синган патир,
Йўқ, патир эрмас, сув ичра
парча кўзгу чайқалур.
Сув урар қирғоққа тўлқин,
Эрка еллар дамба-дам
Сув каби тўлқинланар,
Кўнглимда туйғу чайқалур.
Дилрабо ойдин кеча,
Осмонда ой сузган маҳал
Кўкда қуш парвози янглиғ
Дилда орзу чайқалур.
Бу чаман гул атрига,
Нурларга тўлган бир чаман,
Нега райҳон остида
Бир туп қоронғу чайқалур...
Эй Фарид, етмас ҳаёт
Жумбоғига ақлинг сенинг,
Чунки юк – тош босгунча
Дерлар тарозу чайқалур.

ҲАЁТ НЕДУР

Айт, ҳаёт асли недур?
Шодлик демак, ҳам ғам демак,
Лек ҳаёт шодлик билан,
Қайғу билан ўктам демак.
Қанча шодлик, қанча қайғу
Бўлмасин бизларга у,
Жисмаро жон деб аталгувчи
Азиз ҳамдам демак.
Кўргали кўзларга ранг,
Тинглаш учун оҳанг ҳаёт,
Бир чирой тимсолидур,
Нур ҳам демак, куй ҳам демак.
Лаб қачон урдим унинг
Жомига, ваҳ, мастонаман,
Завқ-шавқ кўнглимдадир,
Мен бахтиёр одам демак.
Эй Фарид, ўзи қуёш,
Ўзи бу ер, ўзи ҳаво,
Ўзи зўр неъмат яшаш –
Иймонда мустаҳкам демак...

РАССОМ

Обиджон Бакировга

Сен агар рассом, мен орзу
Айлаган суратни чиз,
Термулай, лол айлагувчи
Энг гўзал сийратни чиз.
Не деб ул, сўрма, гўзалнинг
Тасвир эт гул чехрасин,
Ундаги шарму ҳаёни,
Мендаги ҳайратни чиз.
Доимо ой юзларига
Тўлган ой рангини бер,
Порлаган юлдуздайин
Кўзлардаги иффатни чиз.
Қалб тилар, суврат баҳона,
Инсон истеъдоди деб,
Бир одам сиймосида
Мавжуд буюк ҳикматни чиз...
Барчасин чизмоққа балки
Фурсатинг етмас, Фарид,
Бас, улуғ бахтни, вафони –
Ишқ деган қудратни чиз.

ВАТАН

Уйғониб саҳарларда
Сув ичиб наҳорингдан,
Тонг саҳар ғазал битдим
Завқ олиб баҳорингдан.
Куйладим олов меҳринг,
Кўнглима қўшиқ бўлди,
Дунёда улуғ соз йўқ
Сайроқи дуторингдан.
Ўт бўлиб ёнар қалбим,
Бу – Ватан сенинг ишқинг,
Порлаган қуёшингдан,
Шуълаи шарорингдан.
Қилмагин жудо ҳаргиз
Сен она сути бирлан
Берган эътиқодингдан,
Берган иқтидорингдан.
Эй Фарид, муқаддас, хуш,
Сен учун азиз жой йўқ,
Бу азим чаманзоринг –
Бу азиз диёрингдан.

НАЗОКАТ

Тонгда гул барги нафис,
Гул баргида шабнам нафис,
Лабларинг гул баргидан, ул
Қатра намдан ҳам нафис.
Гулга лаб босдингму ё гул
Лабларингга тегдиму,
Лабларингга теккуча
Гуллар эди кам-кам нафис...
Ўлтирибман ёнгинангда
Энтикиб мен ҳар замон,
Ўртада ортиқча сўз, бу
Фурсату бу дам нафис.
Гулдайин чеҳрангга бир
Боқмоққа ҳаддим бор учун
Кўзларимга оқ ипакдек
Ташланар олам нафис.
Ёрнинг лутфи шифо
Бўлган у дамлар ёддадир,
Кўзларимда меҳр аталган
Шу меҳр – малҳам нафис...
Бор экан севги, Фарид,
Доим назокат бор бўлар,
Ортса ортсин бу нафислик,
Бўлмасин ҳеч кам нафис.

МУҲАББАТ

Муҳаббатли кишига ишқ
 Ғамидин ўзга ғам бўлмас,
Муҳаббат ғамисиз унга
 Бирор осуда дам бўлмас.
Табассум таркин этмас,
 Кўнглида ғам бўлса ҳам ҳатто,
Юзида кулги бор бўлғай
 Кўзида қатра нам бўлмас.
Самандар сингари билмас
 Сабрсиз жони ҳеч ором,
Муҳаббат ўти шундай ўт
 Эрур, ортарки, кам бўлмас.
Шукр, инсон яралдим мен,
 Муҳаббат лаззатин тотдим,
Бу лаззат бўлмаса менга
 Алам, ортиқ алам бўлмас.
Муҳаббат васфини хўб эт,
 Ғарид, хўб бўлмаса шеъринг,
Ёзар ишқ васфини шоир
 Тугул шеър муҳтарам бўлмас.

МУНАВВАР ОРЗУ

Само саҳнида ой уйғоқ,
Чаман саҳнида мен уйғоқ,
Кутиб ой юзлигимни,
Ушбу оқшом тоқатим кўп тоқ.
Келур деб дилбаримни бу
Чаманлар ичра ойдинда,
Ҳамиша мунтазир кўнглим,
Ҳамиша кўзларим муштоқ.
Висол орзуси ошиқ
Кўнглига солгайму ёрқинлик,
Мунаввар кечади орзум
Мунаввар кечадек порлоқ.
Муҳаббат кўзга равшан
Кўрсатарми, билмам оламини
Ва ё ой нуридан бўлганми
Дейман коинот оппоқ.
Мусаффо борлиқ ичра бу
Мусаффоликка тўймайман,
Нафас кўксимда бор токи,
Вужудим ичра жон қайноқ.
Киши ошиқ яшаш завқин,
Фарид, нур қўйнида кўргай,
Кўнгил мулкида ким қилса
Висол орзусини ардоқ.

ЕЛЛАР

Хаёлдек бермайин тутқич,
Елар еллар, елар еллар,
Яқин ҳамда йироқлардан
Келар еллар, келар еллар.
Қанотсиз қуш учар гўё,
Учиб гулни қучар гўё,
Чаманни ҳар томон чайқаб
эллар еллар, элар еллар.
Қадрдон, меҳрибон, мунис,
Қаранг, ҳар барг нозик ҳис,
Яшил масъум чечакларни
Силар еллар, силар еллар.
Менинг дардимни, эй дилбар,
Бу оқшом билмадинг сен ҳеч,
Тўқарман дардими елга –
Билар еллар, билар еллар.
Қулоқ сол тонгда елларга,
Қулоқ сол тунда елларга,
Юрак дардим надур, изҳор
Қилар еллар, қилар еллар.
Фариддек оҳ урар, лекин
Олар ёнингга боргач тин,
Фақат сендан вафо, шафқат
Тилар еллар, тилар еллар.

ЎШАЛ ДАМЛАР

Қани, ул сен билан ўтган
 Ўшал дамлар, ўшал дамлар?
Фақат қолганга ўхшайди
 У дамлардан алам-ғамлар.
Ўшал дамларни ҳозир
 Эсласам тушдек эрур ширин,
Мени чорлайди бағрига
 Ҳамон кенг давра, одамлар.
Ҳамон мен сен билан бирга,
 Ҳамон бирга қадрдонлар,
Ҳамон қутлайди гўё
 Иккимизни жўра-ҳамдамлар.
Оғир қолат тўлар кўнглимга,
 Ҳорғин энтикарман жим,
Тўлиб «э воҳ» десам, э воҳ,
 Сўзи бу кипригим намлар.
Ўшал дамдан фақат орзу,
 Хаёл мерос бу кун менга,
Шу орзу, шу хаёл борки,
 Билинмас баъзи бир камлар.
Ҳамиша қайтса тайёрман,
 Фарид, жонимни бермоққа,
Агар бир лаҳза, бир фурсат
 Ўшал дамлар, ўшал дамлар.

ИЛТИЖО

Сен муҳаббатсан, вафосан,
Энг ширин дамсан менга,
Дил узолмасман, ҳаётсан –
Нурли оламсан менга.
Мен сени билгум азиз деб,
Бир умр ардоқлагум,
Чунки сен ҳам мен кабисан,
Мендек одамсан менга.
Бу ҳаёт қонунидир, то
бор экан жисмимда жон,
Гоҳи шодликсан, қувончсан,
гоҳида ғамсан менга.
Қайнаган меҳринг булоғи,
ҳимматинг дунё қадар,
Яхши хислатларни берган
шоҳи Ҳотамсан менга.
Илк муаллим деб танийман,
эй буюк Инсон, сени,
Ишқни ўргатган ўзингсан,
илми бардамсан менга.
Эй улуғ Ҳолик, Фарид чин
Таърифинг минг ёзса оз,
Сен яшайсан, сен ҳаётсан –
Нурли оламсан менга.

ХОТИРА САҲИФАСИ

Кўринса оқшом чоғи кўзингдек парпираб юлдузлар,
Юзингдек тип-тиникдир мен учун ҳар кеча-кундузлар.
Дема: бу қандайин шодликки, асло кутмаган эрдим?!
Қувонмай нега энди, ёнгинамда турса юз-кўзлар.
Ҳама дўст кайфиятли, даврада сен соҳиби суҳбат,
Йироқ бегоналар, кўб жамланибмиз, ҳаммаси ўзлар.
Ажабки, ғунчалардек бир жаҳон асрорни асрайди,
Очилган барча гуллар баргида ҳам энг нафис сўзлар.
Юзингу шўх кўзинг таърифларини менча айтолмай,
Бечора аҳли шоир сўз тополмай анчайин бўзлар.
Сени деб ёзганим бор, ҳар нечук афсус демам, чунки
Ўтиб фасли баҳорлар кўп, шитоб келмакда-да кузлар..
Фарид, соғинганимда хотирам саҳфасига боқсам,
Кўзим олдида қувноқ парпираб ўйнайди шўх кўзлар..

* * *

Раҳми йўқ, кўнглимни олганинг етар,
Телбалик ҳолимни қайтарсанг нетар?!

Сенга не даркор, ахир мажнунлигим,
Бирни олган, бирини қўйиб кетар...

Бор эди девоналиф – чин давлатим,
Кимса тақдирига мос давлат битар.

Биргина умидгинам шу боридан
Айрилар бўлса, умр қандай ўтар?!

Айт, гуноҳим не, менга ошкора эт,
Бандайи бечорани шоҳ афв етар.

Илтимос, бергин Фариднинг эркини,
Раҳми йўқ, кўнглимни олғонинг етар.

ХИЖОЛАТЛИК АЛОМАТЛАРИ

Танҳо қолиб, дилим, дилдор билан диллаш,
Надурсан сен, тушун асли, на у маҳваш?!
Тиниқдур ўзлик ойина, ўзинг билсанг,
Бўлар на ўртаниш унда ва на ўрташ.
Муяссар бўлганим кам ушбу фурсат-ла,
Туролсам кошки тез-тез учрашиб яккаш...
Баногоҳ тортса руҳ, фикрат қучоғида,
Деяр жоним, бу гофил уйда соз яйраш.
Дилим, бу ўзлигинг – сен англаган дилдор,
У на бир ҳури филмон, на париваш.
Ўшал фурсат унутгач дилрабосини,
Фарид кўнгли хижолат тортганидан ғаш.

ЎЙЛАШАЙЛИК

Сизни ўйлаймиз ҳануз биз, бизни ўйлайсизму сиз,
Ҳаққингизда сўзладик кўп, бизни сўйлайсизму сиз?

Давраларда келдилар, деб қўйсалар, бўй чўзаман,
Кўрсатиб қўйсам баногоҳ бўйни, бўйлайсизму сиз?!

Дейдиларки: ҳар кўнгилнинг истаги, ўз куйи бор,
Сиз менинг кўнглим куйисиз, бизни куйлайсизму сиз?

Сиртингиз ошкор этар – ташвишга ошносиз мудом,
Бизни ҳам беғамгина юрмоққа қўймайсизму сиз?

Қандайин аҳду қарор бу – бир ажойиб эркалик,
Чин кўнгил берган кишини шунча қийнайсизму сиз?

Йўқ, Фарид, имкон унутмоққа, юракнинг амри шу,
Сизни ўйлаймиз ҳануз биз, бизни ўйлайсизму сиз?

СЕВИШ

Эй гўзал, севдим сени доночамас, нодончамас,
Кенг ёруғ оламчамас – бу ер билан осмончамас.

Май каби лим-лим дилимнинг косасида тўлган ишқ,
Шўх булбул, қумриси сайраб турар бўстончамас.

Бил, сени ҳеч сел қилиб оқизмагай ҳасратларим –
Шарҳ этар бўлсам, баёни эл ўқир дostonчамас.

Оҳу зорин етказиб бормоққа сарбон йўқ ҳали,
Айтгали арзигуликмас, ғамларим карвончамас.

Биргина дарвешчалик севганлигим бордир, Фарид,
Лек бу севгим ҳеч қачон доночамас, нодончамас.

* * *

Бошимда фикру ўйим бор – ҳали у чин ақл-хушмас,
Сабаб, дилбар бирон тун менга чиндан ҳам ҳамоғушмас.

Самовий хуш хаёллар бирла гоҳ ҳамдамлигим бордир,
Учар чоғида мовий беғубор кўк узра у қушмас.

Фақат у ноаниқ бир соялардек кечалар уйқу
Бузар, таъбир сўраб ҳар эрталаб айтиб берар тушмас...

Кўриб орзуларимнинг ёрқин уфқида уни ногоҳ,
Жўшиб кетсам, турар сурат каби у, негадир жўшмас.

Тушунмам, етмас идроким, аёнмас менга ҳеч бу сир,
Пари пайкардир у, инсонлар қаторига мени қўшмас.

Тополмай ўзлигимни қийналар жоним, Фарид, оқшом,
Сабаб, дилбар бирон тун менга чиндан ҳам ҳамоғушмас.

ҚОРА СОЧЛАРГА ҚОЙИЛ...

Сочни, ёр, кафтимга солгин, сипқориб сувдай ичай,
Сочни ичгач маст бўлиб, у қадди бастингдан қучай.

Ишвалар этсанг мабодо ортади ҳуснинг гўзал,
Майли, истиғно қилу, юз ноз ила нозлан, қучай.

Арши аълолардадурман сеҳру жозибанг билан,
Туш, десанг ерга тушайин, уч, десанг кўкка учай.

Сочларингни сийпалаб сиртмоққа тушди қўлларим,
Кел, бу сиртмоқни ўзинг еч, мен ахир қандай ечай...

Шам эмасман пирпираб ёнгувчи, бир чўғман, нигор,
Пуфласанг тобора авж олгум, нечун ҳам мен ўчай...

Эй Фарид, ёр сочининг дарёсига фарқман бу тун
Лаззати уммонидан ўлмай ахир қандай чиқай.

КЎНГИЛ ЯПРОФИ

Кўнгил япрофида ранж дам-бадам титроққа маҳкум-ку,
Кўнгил титрофининг оҳангида жамдур қувонч, қайғу.

Нечун бизлар бўлайлик ғам билан шодлик учун бефарқ,
Яралганмас ахир беҳудага дутор деган чолғу.

Кўнгил, ранжингни изҳор айла, чал имконича торинг,
Хароб қилгуси йўқса, изтиробли ҳар оғир туйғу.

Ажабмас, сал мунаввар тортсаю, зулматни тарк этса,
Ёритгай хонани ойнадан тушган хиёл ёғду.

Кўнгил япрофини беҳудага силкитма сен, эй дил,
Салобат касб этиб, ўз юкини билсанг, кўтаргай у...

Фарид, дардинг дилинг япрофида кўп, унга йўқ ошно,
Битик бир ёғига армон, яна бир ёғига орзу.

БЕДИЛИНГМАН

Санинг ман бедилингман, айт, қачон бир диллиғ айларсан,
Умр куз фаслига юз тутди-ку, ҳосиллиғ айларсан.

Умидим бор эди, бир ташриф айлар гул баҳоримдан,
Биларманки, яна бу ёз мавсуми мушкуллиғ айларсан.

Манинг ҳам борлиғимни англасанг бир бора на бўлғай,
Нечук у нобакорларга бу хилда қуллуғ айларсан.

Бунингдек товланишлар борлигини сир тутиб эрдинг,
Қаердан бўлди пайдо, мақсадинг «хил-хил» лиғ айларсан.

Очилмай ёширин қолдинг кўзим олдида, эй ғунча,
Тароват боғи ичра сен мудом маҳфиллиғ айларсан.

Фарид, дардимни изҳор айламакка, найлай, имкон йўқ,
Сенинг ман бедилингман, айт, қачон бир диллиғ айларсан.

НАВОСИЗ НАВО

Андалиблар бенаводир, мен не деб айлай наво,
«Оҳ-воҳ» этсам агар, қандай қулоқ солгай сабо?!

Шубҳасиз, гулнинг ёқоси чок ғамим айтмай туриб,
Ҳасратим анҳордаги сувлар мисол бўлмас адо.

Бир нафас эшитсаю яшнаса бепоён замин,
Арзигаи тинглаб сўзим, олдимда мук тушса само.

Ўртаган елларнию гулларни чок-чок айлаган
Дилдаги дардим менинг – бу дард ҳанузки бедаво.

Йўқ бу қисматдан, Фарид, қочиб қутулмоқ чораси,
Андалиблар бенаво, боғларда айларму наво?

МУНОСИБЛИК

Руҳ булбулининг муносиби бўлмаса жоним, жоним
дея олмам,
Руҳ булбулисиз ўтган умр фурсатини ҳеч оним
дея олмам.
Эй дўст, ҳаёт ичра ҳар нега ета олдик, идрок
эта олдик,
Тўғрими, нотўғримию, барчасини лек, шоним
дея олмам.
Ким дейди қаср, йўқ у вайрона – харобдир ҳам бир
саробдир,
Дил бўлса шу ҳолатда, вужуд ичра бу қонни, қоним
дея олмам.
Ваҳ, элдик ўзимизни бу нафс йўлида хор-зор, дунё
– бу не бозор?!
Вақт келса агар қўлдаги бир бурдани ҳатто ноним
дея олмам..
Таскин бер ўзингга, Фарид, бас, етар, англа,
атрофга алангла,
Руҳ булбулисиз ўтган умр фурсатин энди оним
дея олмам.

ЯХШИЛИҒ

Яхшилиғ кўрмабди Бобуршоҳ, ажаб,
Мен уни кимдан кутай, кимдан кутай?!
Яхшилиғ бўлсанг жаҳонда сен агар,
Йўлларингда туну кун қонлар ютай.
Бўлмасам ҳам шоҳ Мирзо Бобурий,
Бу гадо ҳолимни бир зум унутай.
Яхшилиғ, мен сени этмадим тавоф,
Шафқат айла, лаҳза пешингдан тутай.
Сен буюк толе қушидурсан мудом,
Кел, бу дам бошимга қўн, мен бош тутай.
Яхшилиғ, бўлсанг жаҳонда сен агар,
Бобурий янглиғ сени орзу этай...
Бўлмасанг орзу Фариджонга агар,
Шартта бу оламини тарк айлай – кетай.
Яхшилиғ кўрмабди Бобуршоҳ, ажаб,
Мен уни кимдан кутай, кимдан кутай?!

МАЪНАВИЙ ИСТАКЛАРИМ

Маънавий истақларим, сиз қолмангиз уч пул бўлиб,
Қаршингизда тоза ҳислар қолмасин ҳеч кул бўлиб.

Маънавий истақларим, боғлар кезинг, гулшан кезинг,
Миллатим васфини айлаб сайрасангиз булбул бўлиб.

Термулиб боқсин сиза ҳайратланиб дунё эли,
Очилиб хушбўй атир сочинг чиройли гул бўлиб.

Сиз Фариджонга Худойимнинг азиз неъматлари,
Ўзлигимни англадим то сиз билан машғул бўлиб.

* * *

Ёз фасли ёзги шўх шаббодалармас,
Қизларни қучоқлар кўланкалар ҳам.
Кўланка бўлсайдим, дея бир нафас,
Ўйлайман ўзимни... қизғанчиқ одам.

Оч назар.. оч назар.. эй тўймас назар,
Не бўлғай айласанг бир бор қаноат.
Унинг туб-тубидан келар шум хабар –
Қаноат бағрида йўқдир ҳаловат.

Ўқиниб қоламан сояга боқиб,
Хўрликни келтирар ғалати бир ҳол.
Бизга ҳам бир куни насиб бўлурми,
Ёзги кўланкага насиб у иқбол...

ХИТОБ

«Ишқ оҳангарии занжири жунун ишлар эди».
Алишер НАВОИЙ

Биз адолат деб мудом ишлар эдик,
Билмай ором субҳи шом ишлар эдик.
Дилда ҳис, бошда тафаккурнинг кучи,
Ул адолатларга ром ишлар эдик.
Яхшиликнинг хуш шароби бирла маст,
Яхшилик майига жом ишлар эдик.
Сўзни тоблаб кўнгил оташгоҳида,
Оташин сўздан калом ишлар эдик.
Бу ҳақиқат эрди, биз тобе бўлиб,
Унга энг содиқ ғулом ишлар эдик.
Эй Фарид, лекин адолатнинг ишин
Англасак-да нотамом ишлар эдик.

ХАЁЛ

Само саҳнида учяпмиз, осмон ерда қолгандай,
Тамоми коинот – ер, юлдизистон ерда қолгандай.

Муаллақ ҳолдамиз гўё вақтнинг юртидан олис,
Вақтни белгилаб олмоққа имкон ерда қолгандай.

Кўринмас кўзга бир нарса, кўринмас кўзга ўзлик ҳеч,
Тафовут ҳар тараф, гўёки ҳар ён ерда қолгандай.

Бу жойда қўнмагай киприкка чанг, кўнгил ғубор билмас,
Бу ерда тортмагайлар ун – тегирмон ерда қолгандай.

Бу ерда заррача нарху навога эҳтиёжлар йўқ,
Бу ер савдоси ўзга, қиммат-арзон ерда қолгандай.

Фарид, бу пок хаёлий тўғрилиқнинг боиси шулки,
Адаштиргувчи биз инсонни шайтон ерда қолгандай.

* * *

«Ул қаро кўз бўлмаса бахтинг қароси бўлмас оқ»,
Деб берар устозимиз у Огаҳий назми сабоқ.
Ул қаро кўз йўлларига кўз тикиб муштоқмиз,
Этса ҳам қар сония, қар фурсати тоқатни тоқ.
Ҳис этармиз ўзни гоҳ-гоҳо висолига яқин,
Ул қаро кўзнинг қилиб орзуси ҳижронни йироқ.
Ким бировлар кўнгли бирла шунчаки муштоқ эса,
Биз қаро кўзнинг мудом муштоқимиз бошдин-оёқ.
Ногаҳон ташриф буюрса офтоб янглиғ кулиб,
Ушбу дам нурга тўлгандек мунаввардир ҳаммаёқ.
Бир тумор ўйлаб Фарид орзусин асра дил аро,
«Ул қаро кўз бўлмаса бахтинг қароси бўлмас оқ»...

* * *

Кўнглим ситамига чидамайдир,
Жоним бу ғамига чидамайдир.

Гўёки пора-порадир тан,
Ғам йўқ, ҳар дамига чидамайдир.

Ёраб, нега у ҳамдамлиғ этмас,
Ё мен ҳамдамига чидамайдир?!

Дунё иши кам, кўп этмоқ азал,
Ким жоҳил, камига чидамайдир...

Кўз ёшларимнинг шарҳин сўрама,
Дил – барг намига чидамайдир.

Кўнглим, Фарид, бедод фалакнинг
Бу хил маҳрамига чидамайдир.

ХИЁНАТНИНГ КЎРИНИШИ

На осиб бўлғай, чошиб бўлғай уни,
На кўмиб бўлғай – ёпиб бўлғай уни.
Қай вақт, қайси тарафдан келгай у,
На кутиб бўлғай, тутиб бўлғай уни.
Кашф этиб бўлмас қизиқ асрор яна,
На мукамал, фаҳм этиб бўлғай уни.
У заҳарнинг таъмини берган азал,
На тотиб бўлғай, ютиб бўлғай уни.
Ул хиёнат, йўқ келишлик фурсати,
Келгуси деб на кутиб бўлғай уни.
Фош эрур ёлғиз садоқат олдида,
Рост, шу ўқ бирлан отиб бўлғай уни.

* * *

Кўзим олдидаги боғлар чиройланди, чиройланди,
Чиройи қалб деган мулк ичра жойланди, жойланди.

Тиниқланди, бу боғлар ичра оққан сув тиниқланди
Ва лекин бунчага у қанча лойланди, лойланди.

Кишининг қалбига мерос муҳаббат ибтидодан то
Ҳаётнинг у узилмас риштаси-ла дилга бойланди.

Дилимда чин муҳаббат борлиги боис, Фарид, дерман,
Кўзим олдидаги боғлар чиройи қалбга жойланди.

* * *

Биров ғам бирла бетоқат, биров бўлса яшар беғам,
Биров шодлик билан улфат, биров қайғу билан ҳамдам.
Бировда зарра армон йўқ, биров армон билан ўксик,
Бировнинг юзида кулги, бировнинг кўзларида нам.
Биров бахт топганида шод, биров бахт топмайин ношод,
Биров мамнун бўлиб бедард, биров дардига йўқ

малҳам.

Бировнинг кўнглидур мунгли, бировнинг кўнгли ҳеч
тўлмас,

Бировни англамак осон, бировни англамак мубҳам...
Яшаш сўқмоғи нотекис ки гўё эгри-бугри из,
Бировга кенг бу кенг дунё, бировга тор бу кенг олам.
Фарид, бас, ўйга кўп толма, толиб сен ўйга лол қўлма,
Мукамал бўлмаган асло, бу дунё ишлари бир кам.

ИНТИЗОРЛИК

Ахир мен қандайин яйрай, ёнимда бўлмасанг бул кеч,
Кўнгил қайғули бир тундай, ёнимда бўлмасанг бул кеч.

Хиёбон ичра ёлғизлик менинг кўксимга чўккан тош,
Ютиб ғам дод этар – мен най, ёнимда бўлмасанг
бул кеч.

Ёрар тун бағрин афғоним, сабаб, бул кеча ҳам ҳижрон,
Чекарман нола пайдар-пай, ёнимда бўлмасанг бул кеч.

Йироқму асли айт, кўнглинг? Йироқмас, нега
қийнайсан?
Дедим, афсус била бай-бай, ёнимда бўлмасанг бул кеч.

Жамол очганда оппоқ тонг хиёбон сайридан хомуш,
Фарид қайтар кўнгил тўлмай, ёнимда бўлмасанг бул кеч.

* * *

Қай пайт бўлгай nasib бизларга ширин суҳбати,
Биз фақат ёлғиз фироқининг аламли улфати.

Не кароматгўйдир, у ҳар лаҳза асрори жаҳон,
Нозланиб қочган сари ортиб борадур ҳурмати.

Ногаҳоний айлаган қаҳри тирилтурса агар,
Ўлдирар меҳрию шафқатларининг ҳар шиддати.

Гоҳи-гоҳ ҳайратланурман термулиб ой юзига,
Кўнглима муҳрланиб қолганча ҳар бир ҳайрати.

Жон ато этса томирлар қўзғалиб ғайрат жўшар,
У юрак шижоатидур, у юрак шижоати.

Суҳбати орзусида майлига ўтсин умримиз,
У нигору, бу фироқ шайдо Фарид саодати.

* * *

Муродим эрди васлинг, етмадим, найлай,
Висол йўли узоқму шунчалар, бай-бай.
Хумор босмайди ҳижрон майи, лек сенга,
Ичарман талпина-талпина қайтармай.
Шамолдек айлабон дил боғини пайҳон,
Елар ҳажр тўхтамай мен сари пайдар-пай.
Тилагинг ўлдириш бўлса агар, ўлдир,
Етар, бас жабр тигин кўксима кел, сай!
Одам деб ўзни мен қандай ҳисоблардим,
Ўтар бўлсам агар мақсадима етмай.
Тилаксиз умримиз гар бўлса бемаъно,
Фарид, қандай яшайин муддао этмай?

* * *

Кўнгил кўрмоқни хоҳлар сиздаги ул муҳташамлиғни,
Тароват гулшанига хўб муносиб хуш ҳашамлиғни.
Нигорим дейману сизни – суюб дейман санам-жоним,
Яратган бермаган ҳар кимга ҳам бу хил санамлиғни.
Гўзаллик шаънидир дилдан мурувват қочмасин, дилбар,
Одамлиғ айлаганга айлангиз сиз ҳам одамлиғни.
Жаҳонда муҳтарам бўлмоққа мойиллик азал мавжуд,
Муҳаббат бахш этар ишқ аҳлига чин муҳтарамлиғни.
Керакмас ортиғи, чин раҳму шафқат бўлса, бас менга,
Унутмас бир умрга яхшилар лутфу карамлиғни.
Хаёлан сизга ҳамдамлиғ, Фарид, жонимга оромдур
Ва дейман, мунча кўнгил севмаса бу муҳташамлиғни.

КЎНГИЛ ЖИЛОЛАРИ

Кўнгил – дарё эрурки, гоҳи кам-кам, гоҳ тўлиб оққан,
Қуёш кундузларида жилваланган, тунда ой боққан.
Оқиб ул тоғу тошлардан биёбон сарига етган,
Чиройли бўлсин бу дунё, дея бағрига гул таққан.
Ва қушдир – шодлиги дунёга сизмас дамда дарёнинг
Тиниқ сатҳида парвоз айлаган, шўх-шўх қанот қоққан.
Кўнгилдан сув ичар кўнгил, дея халқ бежиз айтганмас,
Кўнгил – дарё эрур, лекин кўнгилларга олов ёққан.
Фарид, сен дил деган эъзозга муҳтож дўст, ошно бўл,
Сабабки, ундан офтоб жилваланган, ундан ой боққан.

СОЧ ВА ЮЗ ТАЪРИФИ

Юзинг атрофида сочинг – қаро соч ҳамда

ойдин юз,

Кўнгил орзу қилиб келган муносиб кечаю кундуз.

Нигоро, ташла сочингни ёйиб, чеҳрангнинг нурида

Баҳор этган дилим мулкин, васлнинг базмини

соз туз.

Васл оқшомида термулсаму, гоҳ тўймайин боқсам,

Кўзинг менга ҳамма юлдуздан ортиқ порлаган юлдуз.

Висол айёмида ҳидлаб, силаб ўпсам тўёлмасман,

Сочинг кўнглимга хушлиғ бахш этар силлиқ,

майин қундуз.

Ёруғ кун бирла ойдин кечаларни қадр этайлик, ёр,

Тушун, фасли баҳор мутлоқ эмас, келмоқда

фасли куз.

Кўнгил хуш кеча-кундузларга ошно бўлди оромсиз,

Фаридни мафтун айлабдур қаро соч бирла ойдин юз.

* * *

Кўзга равшан кўринур дарё бўйи,
Кўзга ташланса гўзал жоно бўйи.

Сайр этар дарё бўйин жонона гар,
Маст этар дилни гули раъно бўйи.

Бўйларингдан, деб мудом талпинаман,
Сарвдек айлар мени шайдо бўйи.

Бўйига ошуфталиғнинг меваси
Шулки, бу бошларда минг савдо бўйи.

Мавжланиб дарё оқар, ойдин кеча,
Гоҳ-гоҳ зеболанур зебо бўйи...

Ёр қадди-қоматин кучди Фарид,
Кўзга равшан кўриниб дарё бўйи...

ҲИЖРОНГА РАҲМ ЭТАЙЛИК

Унда сен, мен бунда, лекин ўртада ҳижрон ғариб,
Кеч куз япроғидек гоҳ ранги рўйи сарғайиб.
Ўйла, кел, ҳижронга энди раҳмимиз келсин, нигор,
Нега у бўлсин гуноҳкор: асли унда не айб?!
Кимки ҳижрону висол қадрини фарқ этмас экан,
Соппа-соғ – соғлом муҳаббат бўлғуси охир майиб.
Бизга бу қисмат қаердан келди, билмайман ҳануз,
Иккимиз ҳам икки манзилда яшаймиз мунғайиб.
Ҳеч нима билдирмайин пинҳона юм-юм йиғлабон,
Дастрўмолни кўздан оққан сел – ёшларга чайиб.
Сув ичиб кўз ёшимиз дарёсидан, у навнихол
Ишқ камолотга етиб бормоқда кун-кун улғайиб...
Оташин севги етиштирган, Фарид, боғлар аро,
Унда сен, мен бунда, аммо ўртада ҳижрон ғариб.

ЖОН ҚУШИ

Тана зиндонига қамалиб олдик,
Билмадик бир лаҳза жоннинг қадрини.
Сахро янтоғидек қуриб - қақшаган,
Вужудимиз топган оннинг қадрини.
Меҳр танқислиги кундан-кун ортди,
Бўлиб борди азиз муҳаббат ноёб.
Жисм ўзи нима билмади ором,
Қўнмади киприкка ҳузур деган хоб.
Қиш фурсати берди ёзнинг тафтини,
Изғиринли бўлди гоҳида баҳор.
Идрок ўз ҳукмини топган дамларда
Ушбу рубойни айладим такрор:

«Фурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу меҳрибон бўлмас эмиш.
Олтин қафас ичра гар қизил гул битса,
Булбулга тикондек ошиён бўлмас эмиш».

Ўша дам, ўша дам қуриб қақшади,
Ўтли-ўтли фиғон чекди жон қуши...
Тилак тухумлари сочилди – бўлди,
Бири мансаб қуши – қуруқ шон қуши.
Инсон борар умри йўлида тўхтаб,
Гоҳо беихтиёр хаёлга толди.
Унинг жуда узоқ – бир бурчак бўлган
Идрокида шу рубой қолди:

«Фурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу меҳрибон бўлмас эмиш.
Олтин қафас ичра гар қизил гул битса,
Булбулга тикондек ошиён бўлмас эмиш».

* * *

Таъма аҳлининг иши кошона сифатдир,
Таъма аҳли умрига парвона сифатдир.
Кўнгли унинг ҳар нечук вайрона сифатдир,
Бебақо оламга у ҳайрона сифатдир:

«Аблаҳ улдирким, бу оламдин бақо қилғай таъма,
Аҳмоқ улким, олам аҳлидин вафо қилғай таъма...»

Эй кўнгил, ўткинчи умрингга кўнгилни боғлама,
Ўзни олам саҳнида мангу яшашга чоғлама.
Беҳуда ишлар била дарду дилингни доғлама,
Англа, ўткинчи ҳаёт, ҳаддан зиёд ардоқлама:

Аблаҳ улдирким, оламдин бақо қилғай таъма,
Аҳмоқ улким, олам аҳлидин вафо қилғай таъма...»

Ҳазрати устоз Навоийнинг улуғ дарси шудир,
Келажакдан, яъни ўзбек наслидан қарзи шудир,
Тоза ҳикматга тўлиб-тошган азиз арзи шудир,
Яхши бир кўрсатмаси – йўл-йўриғи – тарзи шудир:

«Аблаҳ улдирким, бу оламдин бақо қилғай таъма,
Аҳмоқ улким, олам аҳлидин вафо қилғай таъма...»

* * *

Кўнгли қораларнинг ранглари ҳар хил,
Аммо ниётлари бир хилдир доим.
Ёруғ олам аро банданг эканман,
Кўнгли қоралардан асра, Худойим.

Инобатга олгин мақсадларимни,
Инобатга ўтсин эзгу бу тилак.
Ахир мен ҳам бир банданг эканман,
Кўнгли қораларсиз яшасин юрак.

Биламан, уларнинг ранглари ҳар хил,
Аммо ниётлари бир хилдир доим.
Бирдан таниб бўлмас бу кимсалардан –
Кўнгли қоралардан асра, Худойим.

* * *

Яхшилик, сени билгандан кўра
Билмаганлар кўпроқ экан дунёда.
Худди шу ҳолат, мана шу ҳолат,
Ёмонликни айлаб қўйган зиёда.

«Яхшиликка асло яхшилик қайтмас»,
Деганлар, ким билар, шундан эҳтимол.
Яхшилик, сулувсан, гўзалсан азал,
Келиндек кўрсатиб турсанг, бас, жамол.

* * *

Манманлик либоси эгнинг узрадир,
Кибор хислатларга ошно бўлдинг.
Кечир, эй қадрдон, кечир, эй дўстим,
Кечир, юрагимнинг тубида ўлдинг.
Дафн этиб қўйдим ёмон кўрмасдан,
Дафн этиб қўйдим ранжитмай асло.
Бу дунёда кўнгил қўйган кимсада,
Киборлик хислати бўлади пайдо.
Ўйламайсанму сен – жисмимиз бир хил,
Ўйламайсанму сен – бир хил жасад ҳам.
Шундай кимхоб ила, шундай давлат-ла,
Тупроққа қоришиш қилмасму алам...
Манманлик либоси эгнинг узрадир,
Кибор хислатларга ошно бўлдинг.
Кечир, эй қадрдон, кечир, эй дўстим,
Кечир, юрагимнинг тубида ўлдинг.

КЕКСАЛИККА

Кексалик, хор бўлмасин иззатларим,
Хорланиб зор бўлмасин ҳурматларим.

Хасталик остонасида мунғайиб
Қолмасин ёшликдаги журъатларим.

Йўқлик ичра энди музтар бўлмасин,
Бор – бунёд айлаган ғайратларим.

Завқ-шавқдан бўлмасин бир дам жудо,
Сўлмасин гулғунчадек ҳайратларим.

Кексалик, қаршимдасан пешвоз чиқиб,
Илтимос, хор бўлмасин иззатларим.

Ёшлигим – куч-қувватим излай Фарид,
Мунчалар кўп бўлмаса ғурбатларим.

* * *

Муҳаббат ўтида куйдим, на бағрим қолди, на жисмим,
Муҳаббат куйдирар, лекин тушунмам, не учундир жим?!

Бу не ўтдир сеҳрли, не оловдир, англамоқ мушкул,
Бағир куйди, жисм куйди, валекин куймади исмим.

Ҳақиқий ошиғу шайдо бўлиб кўп йиғлаганлар кам,
Ҳақиқий ошиғу шайдо тўкар кўз ёшини юм-юм.

Йўлини излаганлардек уни излаб ўтар умрим,
Муҳаббат ўтини англаш бўлолса кошки бу умрим.

Фариднинг оху воҳига тўлиб-тошсанг-чи, эй олам,
Муҳаббат ўтида куйсам, на жоним қолса, на жисмим.

* * *

Куёш ҳордиқ олди, куёш дам олди,
Ойнинг ярим юзин ер тўсган чоғда..
Юлдузлар чарақлаб кўринар эди,
Ой ярим юзила кўринган боғда..
Ҳижрон, азобингни шу дамда билдим,
Япроқлар шитирлаб кўзлаб қўйишди.
Ширин-ширин сенинг висол онларинг,
Негадир зулматни кўзлаб қўйишди.
– Талпин ёруғликка, – дедим дафъатан,
Не кўз билан кўрай ой ярим юздир.
Лекин чарақлаган юлдузлар дерди:
Куёш ҳордигининг орти кундуздир...

* * *

Жон кўзига кўринар бу жон ёмон,
Чунки жон яхши ёмонданмас омон.

Ваҳ, бу не ҳолдир, бу не ҳолдир, ажаб?!
Жонга ер қаттиқ, йироқдир осмон.

Жонга роҳат шунчалар олисдаки,
Забт этиб бўлмас у чўққи, у довон.

От ўқингни жонга қасд қилган эсанг,
Ўқ солиғлиғ тортилиб турган камон.

Таслим этсун сен туфайли жонини,
Жон кўзига кўринар бу жон ёмон.

Эй Фарид, бир ўққа жодир жисмимиз,
Тарс этиб отилган ўқдир асли жон.

Бир баҳона ўқ, камон, жон сўзлари,
Шул баҳона остида ҳикмат ниҳон.

* * *

Абдуллажон ҳожи Собиржон ўғлига

Юртим, безакларинг – иморатларинг,
Сенда қад кўтарган кошоналар соз.
Ҳар битта янги бино наздимда,
Кенгликда янграган ёқимли овоз.
Нақадар хушсурат, нигоҳ қувонар,
Гўё элитади – сел қилар оҳанг.
Ёмғирлар ювмайди, йиртолмас шамол,
Қурувчилар безаб яратган бу ранг.
Қуёш исинади эҳтиёж сезса,
Тунлари тўлган ой тиниқлик топар.
Ип каби тортилган кўчаларингга,
Иморатлар гўё терилган бир зар.
Ростдан, безакларинг – иморатларинг,
Сенда қад кўтарган кошоналар соз.
Ҳар битта янги бино наздимда,
Кенгликда янграган ёқимли овоз.
Бу овоз бор бўлсин, барқарор бўлсин,
Йўқса кўринасан кўзга бепардоз.
Қучоқларинг доим чин баҳор бўлсин,
Чунки иморатли Ватан серъоз.

ДЎСТЛАРНИ АСРАНГ

- Жўраларни асранг!
– Дўстларни асранг!
Бу тўқсон уч ёшли бобонинг гапи.
Бу:
Шаҳар кезиб тенгдош тополмай,
Ўртанган юракнинг азиз матлаби.
Сирлашайин деса бир сирдоши йўқ,
Суҳбатлашай деса суҳбатдошлар ҳам.
Ўтиб кетганларни кўра олмаскан,
Кўзлардан оққан аччиқ ёшлар ҳам.
Бобо дўст излайди, жўра излайди,
Биродарлар ҳеч йўқ, бари бегона.
Қайтариб бўлмаскан босган изларни,
Ўувиллаб қоларкан бу дунё – хона.
Бобо жўра излар, биродар излар,
Шаҳарни кезиб айланиб секин.
Пичирлаб қўяди ўзича аста,
Ҳассага суяниб чуқур олиб тинг.
– Жўраларни асранг!
– Дўстларни асранг!

* * *

Одамлар бир-бирин алдаб ўтарлар,
Авраб ўтарлар, асраб ўтарлар.
Бир-бирин ёмонлар, бир-бирин ковлар,
Суйиб ҳам қўяр гоҳ, гоҳ кўнгил овлар.
Беҳудадан беҳуда валдирар, жаврар,
Бир-бирини ўйлаб, эслаб ўтарлар.
Ҳомуза тортарлар – эснаб ўтарлар,
Хотирлашиб қўяр – эслаб ўтарлар.
Керак бўлару, керак бўлмайди,
Тиргак топарлару, тиргак бўлмайди.
Кимга кўнгил бўлиб, кимга юрак бўлмайди,
Ғалати дунё – бу, ғалати дунё.
Одамлар бир-бирин алдаб ўтарлар,
Авраб ўтарлар, асраб ўтарлар.
Жавраб ўтарлар, сўйлаб ўтарлар,
Куйлаб ўтарлар, муҳими шундаки,
Ўйлаб ўтарлар, эслаб ўтарлар.

* * *

Мовий кўк бағрингга сингиб кетаман,
Сенга боқиб сурсам мабодо хаёл.
Бағрингда – бағримда намоён бўлар,
Мовий либос кийган бир соҳибжамол.

Ўртар юрагимни унинг сиймоси,
Қулоч ёзиб унга талпинсам, нетай?
Хаёлимда кулган хушсуратига
Боқиб, кафтим очиб дуола ўтай...

Мовий кўк, мен учун сен ширин хаёл,
Хаёлимда кулган хушсурат жамол.

* * *

Ажабо, опқоч, опқоч,
Биров тўқу, биров оч.
Биров зарбоф тўн кийган,
Биров юпун – яланғоч.
Пул деб чопганлар қанча,
Пулни топганлар қанча.
Дўстда дўстга йўқ меҳр,
Итдай қопганлар қанча.
Фарзанд одобни билмас,
Ўзни назарга илмас.
Эгрини тўғри дерлар,
Ҳеч ким тўғринча юрмас.
Қаллоб қитмири сероб,
Қитмирнинг пири сероб.
Афсус, қиёфа гўзал,
Ахлоқу одоб хароб.
Айтаверсанг тил куяр,
Нафақат тил, дил куяр.
Фарид, нуқта қўй сўзга,
Доно маънони суяр.

* * *

Иблисларга тўлиб кетган каби дунё,
Ҳар қадамда турли-туман макр мавжуд.
Лекин унда милт-милт этиб турар зиё,
Шу ёруғлик боис ўзин англар вужуд.
Йўқса унинг борлиги ҳам гумон эди,
Зулмат бўлиб қолар эди бутун олам.
Сиз кечиринг, шайтонларнинг орасида
Юрганлигин англар экан баъзан одам.
Тўғри савол, тўғри жавоб, тўғри гап йўқ,
Ҳаммасида битта маъно – бари алдов.
Суҳбатларга қулоқ тутсанг фисқу фужур,
Бир дақиқа тиним нима билмас ковков.
Охири йўқ – оқаётган дарёю лек,
Иблисларга тўлиб кетган каби дунё.
Майли, мавжуд бўлса ҳам ҳар турли макр,
Омон бўлсин биз кўз тиккан ўша зиё.

* * *

Салом бериб қилмагин миннат,
Унга алик олмаса майли.
Не ажабдур, бегуноҳ бўлсанг,
Шу беминнат салом туфайли.
Қани қадр ва қани қиммат,
«Ассалому алайкум!» қани?
Шу бир сўзни билмаганлар бор,
Ўйлантириб қўяди мани.
Рост, биз гуноҳ ва савоб нима,
Англамадик, олмадик сабоқ.
Бир озгина «оқ» бўлиб ўсдик,
Бир озгина ўсдик «қизилроқ».
Асли таги паст, пуч ғоялар,
Йироқ айлаб қўйди имондан.
Салом берса бақрайиб боқиб,
Юз ўгирар бўлдик инсондан..
Салом бериб этмагил миннат,
Сенга алик олмаса майли.
Не ажабдур, бегуноҳ бўлсанг,
Сен беминнат салом туфайли..

* * *

Сени танҳо ўйладим, ўзимни танҳо айладим,
Сени танҳоликда ўйлашликни аъло айладим.

Чунки танҳоликда танҳо ўйламай, англаш қийин,
Бори танҳоликни қалб тўрида маъво айладим.

Ўйларим покизаланди, тозаланди ҳисларим,
Ушбу дунёдин ўзимга ўзга дунё айладим.

Билмадим ҳеч, ким нима деб айтса-айтсин, ушбу дам
Балки мен ўзимни нодон, балки доно айладим.

Рост, бу танҳолик жаҳолат юз ўгирган дам экан,
Сени танҳо ўйладим, ўзимни танҳо англадим.

Эй қиёматлик қадрдоним, Фарид бегонамас,
Ўзни ошнолардин ортиқ сенга ошно айладим.

* * *

Хушомад кўп оғир юкмиш, эгилмиш қадди-қоматлар,
Юз очмиш ушбу фурсатдан чечак янглиғ хиёнатлар.
Сукут сақлар кўнгил нега, ёзилмас нега тил, ҳайрон,
Хушомад бошига кошки ёғилса минг маломатлар.
Хушомад, тоза виждон топди озор – «кашфиётинг» бордир,
Яна ошкор этурсан нега минг турли маломатлар.
Ҳамиша тўғрига руҳий азобсан – изтиробдурсан,
Сени деб турли дардларга чалинди кўп саломатлар.
Сенга гоҳо билиб-билмай кўнгил қўйганки ҳар раҳбар,
Йиқилди юзтубан қаршингда ва топди жароҳатлар.
Намоён бўлганинда Ёсуман сиймосида кўрдим,
Мужассам сенда ҳар турли сеҳр – турли аломатлар.
Билиб қўй, ҳеч қачон бу қалъага журъат этолмайсан,
Фариднинг қалбида маҳкам эрур мавжуд ҳимоятлар.

* * *

Зулм қаҳқаҳаси анча сарбаланд,
Қамраб оладир у асрлар мулкин.
Асрлар юртида зулм билан банд,
Бўлсада ҳамонки масхара-кулги.
Уни масхаралаб кулмаган оқил,
Кулмаган бирор-бир доно қолмаган.
Энди-чи, менинг шум асримда жоҳил,
Зулмни масхара қилиб берар тан.
Мен эса ақлу ҳуш паришон – ҳайрон,
Ўзимни девона санайман холос.
Зулм қаҳқаҳаси жоҳил қўлида,
Ярақлаб туради кескир бир олмос.
Қўрқаман, чопилар деб бегуноҳ бош,
Қўрқаман, чопар деб ожиз бандани.
Зулм қаҳқаҳаси – қаҳрли қуёш
Яшайди заминга бериб гарданин.

* * *

Бойитар ақл деб кўпга ёндашдим,
Гоҳ оқил топдим мен, гоҳо адашдим.
Кўп ўнқир ва чўнқир йўллардан ўтдим,
Фикрат оламида сусаймай шаштим.
Бир турфа манзара, бир турфа ҳолат,
Ҳеч кимса атамас ўзини ёдон.
Қорнига қайғурар, қорнига фақат,
Ғалати шахслар... ғалат оломон.
Сўрай, деб ўйлайман сизлар ким асли?
Негадир бир бора айланмас тилим.
Хўрликдан кўксимда етмас нафасим,
Оғир сукут аро тикиламан жим...
Шу ўнқир ва чўнқир кўчалар аро
Фикрат оламида сусаяр шаштим.

* * *

Юзингни ўйласам бўлгай кўнгилда иштиёқ пайдо,
Хаёлим саҳнида ҳам лаҳзада бир янги боғ пайдо.

Қоронғу кечада аста кетиб у бораётса гоҳ,
Адашса кимсага яхши умид қилгай чироғ пайдо.

Умидим хуш хаёлинг ёр, мудом кўксимда асрайман,
Ҳузурингга учарман бўлса-да қаршимда тоғ пайдо.

Висолинг йўлчи юлдуздур, вафодоринг адашганда,
Сенга талпинганим сари қилурсан сен фироқ пайдо.

Мунаввар чехра ёди бирла тинмай ўртаниб тунлар,
Менинг кўксим каби ҳаттоки ой юзида доғ пайдо.

Кўнгилнинг иштиёқи бошқа, лекин бу ҳаёт бошқа,
Кўниб сайрай десам бўлмас бу саҳрода бутоқ пайдо.

Сени ёд айламаклик бу жаҳонда катта бахт менга,
Фарид кўксиде сен боис тилак отлиғ равоғ пайдо.

« БОШПАНА »

Ожиз одамларнинг «бошпана» сида,
Истиқомат қилдим бир куни мен ҳам.
Қийналдим бу манзил бегонасидай,
Сир айтмай яшабон мен ожиз одам.
Яқин биродарлар бўлдилар йироқ,
Ўзим танҳо қолдим танҳолик аро.
Тунда қолгандайин киши бечироқ,
Сир айтмай яшамоқ экан бир жазо.
Жазо хоҳлаганлар ўзига-ўзи,
Кўрсин ожиз одам «бошпана» сини.
У жой шундай манзил эрур – кундузи,
Оқил таниёлмайди ўз ошнасини.

ЮМУШЛАР

Улғайдим – болалик қолмади ҳануз,
Битмас юмушларга фарзандман, нетай?
Бири қадрдоним – отамдир сўзсиз,
Бири онажоним, тасаддуқ кетай.
Ота-онам бирга, юмуш ҳам бирга,
Юмуш – хонадонда бир қучоқ фарзанд.
Айта берсам агар сиғмас тасвирга,
Умр кўчалари азал паст-баланд.
Ва бу кўчаларда раҳнамо ташвиш
Улғайтириб борар болажонини.
Танадан куч-қувват кетгунича то,
Ажаб, аямаскан инсон жонини...
Улғайдим – болалик қолмади ҳануз,
Битмас юмушларга фарзандман ҳамон.
Тарбиям – мунаввар, тиниқ орзулар,
Тарбиям – қалбдаги энг эзгу армон...

* * *

– Умр ўтаяпти, – дейди тенгдошим,
– Умр ўтаяпти, – дейди ёр дўстлар.
Рост, зинапоя – юксалар ёшим,
Тугамас ҳаётда ҳеч кам-кўстлар.
Умр ўтганини билмай қоламиз,
Қарабсизки, биз ҳам мункиллаган чол.
Лекин ота-онамизга боламиз,
Албатта, бу ҳаёт берган хуш иқбол.
– Умр ўтяпти, – деса дўстим гоҳ,
– Умр ўтяпти, – деса тенгдошим.
Фикрат оғушида пичирлаб дейман,
– Шошмагин, эй умрим, шошмагин, ёшим!

* * *

Битта шаҳардамиз, биз шу шаҳарда
Кўриша олмаймиз бизлар ҳеч қачон.
Айрилиқ бизларга узоқ сафардай,
Айрилиқ бизларга ер билан осмон.
Айрилиқ шу қадар узундан-узоқ,
Уни ўлчай олмас ҳеч қандай олим.
Сени билмам, мени қийнайди фироқ,
Муҳаббат золимдир, муҳаббат золим...
Муҳаббатни висол дейишар ҳатто,
Айрилиқ экан у, айрилиқ экан.
Бизни шу шаҳарда яшатган севги
Юрагимга тикка санчилган тикан.
Муҳаббат золимдир, муҳаббат золим...
Уни шафқат демас ҳеч қандай олим.

* * *

Ҷаёт – ўтган кунмас, янгиси ҳаммас,
Ҷаёт – хотирада қолган дақиқа.
Ёдга олиш, яъни эслаш муқаддас,
Буни тушунмаслар бордир антиқа.
Антиқа эй анқов, антиқа гаранг,
Ҷушёр торт, бир лаҳза атрофингга боқ.
Беҳуда қилма кўп асабни таранг,
Кел, қўй яхшиликка очавер қучоқ.
Ҷаёт – ўтган кунмас, янгиси ҳаммас,
Ҷаёт – хотирада қолувчи дамдир.
У ёғи ўзига... бизга аёнмас,
Бу ёғи сал аниқ, ҳар қалай ғамдир.

* * *

Яшамоққа уринасан яшамай,
Эй жажжи жон, кичкина жон, воажаб!
Шу кичкина вужудингда ҳар қалай,
Кичкинамас талайгина бор ғазаб.
Уринмасанг яшаш қайда, биламан,
Уринмасанг у ёғи ҳам йўқ асли.
Келмас экан бахт дегани дафъатан,
Интилмасга насиб этмас ёр васли.
Бу шунақа дунё, азал шундайдир,
Яшамоққа уринасан яшамай.
Ҳаёт «лип» деб ўтиб кетган учқундай,
Унутмасак бўлди шуни ҳар қалай...

* * *

Бир меҳнатда ҳеч бир кимса толмасин,
Шу меҳнатда чарчамасин ҳеч қачон.
Кулиб-кулиб, қувнаб-қувнаб ишлашсин,
Ишласинлар доимо хуррам-шодон.
Бу меҳнатда кексаймасин ҳеч кимса,
Нафақага чиқмасин рост ҳеч одам.
Бу меҳнатнинг шарофати туфайли,
Кўркамлашиб бораверсин кенг олам.
Бу яхшилик меҳнатидир, қалб яшар,
Ҳаёт яшар бу меҳнатдан ҳаёт, рост.
Қанча оғир, машаққатли бўлмасин,
Минг афсуски, самараси жуда оз...
Шунинг учун ҳеч бир кимса толмасин,
Чарчадим, деб айтмасинлар ҳеч қачон.
Истагим шу нафақага чиқмасин,
Ишлаб-ишлаб юраверсин шўх-шодон.

* * *

Бенаф яшамоқнинг даҳшатларидан
Кўрққан одамлар бор, кўрққан одамлар.
Шулар борлигига шукрона бўлсин,
Улар сафимизда – бизла қадамлар.
Эй, наф нелигини билмаган кимса,
Сен кимлигингни сал биласанми, айт?!
Агар сен чин одам инсон бўлсанг сен,
Сохта «кўрқмаслик»дан – «ботирлик»дан қайт.
Бенаф яшамоқнинг даҳшати бир кун
Ўлим даҳшатидай бўлар сен учун.

* * *

Вақт ақлидир, донодир вақт,
Мазмун-моҳиятдир, маънодир вақт.
Бизнинг вужуд билан бирга-биргадир,
Ширин жонимизга жонодир вақт.
Лекин жонимизга ўзи қасд этар,
Ўзи осмон этар, ўзи паст этар.
Тириклик майини тутиб маст этар,
Оқибат йўқликка раводир вақт.
Мана шу гумбаз, шу коинот учун,
Бенажот учун ҳам ҳар нажот учун.
Мана шу тириклик – шу ҳаёт учун,
Гўёки бир сувдир, ҳаводир вақт.
Рости гап, унда қизиқ ҳикмат жам,
Бошида чарх урса ҳамки қайғу-ғам.
Фарид, фикрим шуки нима бўлса ҳам
Вақт ақлидир, донодир вақт.

* * *

Андалиби бенаво ким? Йўқ жавоби ҳамма жим,
Жимлик ичра ўртанурман, воажаб ёнгай ичим.
Андалиби бенавони излаган кимсиз дея,
Мен дея турмоққа шайман, негадир етмас кучим.
На ишора бунда мавжуд, на имо имкони бор,
Кипригин қоқмоқ қаерлик, айлаёлмас кимса им.
Излаётган кимса ростми, ҳеч киши айтмайди рост,
Андалиби бенавони излаётган мен эдим.
Эй Фарид, дунё ишин англаб ета олсанг етар,
Жимлик ичра ўртанарман, ўртаниб ёнгай ичим.

* * *

Абадий музлик деб сўзлаб қоламиз,
Эҳтимол, бу музлик абадий эмас.
Абадийлик бўлса дунёда агар,
Инсонга бўларди ўша муқаддас.
Нисбий тушунчалар бизни алдайди,
Алдаб қолар бизни нисбий бу идрок.
Ҳаммасини аста англаш қийинмас,
Агар бошда бўлса мулоҳаза пок...
Тўғри йўлдан ўзинг чалғитма Эгам,
Сўнгги нафасгача тўғри каломдан.
Тилда калимаи шаҳодат бўлсин –
Бегона қилмагин шу «Ассалом» дан.

* * *

Арзимни айтибон ўтмоқчи эрдим,
Найлайки бунда ҳеч арз тингламаслар.
Солсамки ошкора минг доду фарёд,
Тошданми кўнглия, ҳеч инграмаслар.
Тошданми кўнглия, қаттиқми шунча,
Ҳеч ҳушёр қулоқ йўқ етмайди саслар.
Арз айтибон мен кўп нарсани билдим,
Ўлгандай кўринди орзу-ҳаваслар...
Айтгин, эй ҳаёт, сен намунча энди,
Сув узра қалқийди бу хору хаслар.
Идрокни дўст тутгин, жим бўл, Фарид, жим,
Оқил кишилар, рост, кўп сўзламаслар.

* * *

Инсон, золимингдан огоҳ бўлиб юр –
Жаҳолат аталган бу золимингдан.
Сенчун у ягона – битта бўлса ҳам
Битта бўла туриб қасд этган зимдан.
Сени ўз комига тортиш нияти,
Оқибат ўзига ошино этиш.
Ошинойинг мангу дўстингман дея,
Инсонийлик учун чин гадо этиш.
Инсон золимингдан огоҳ бўл – бир кун,
Жаҳолат аталган бу золимингдан.
Огоҳ бўлолмас экансан агар,
Албатта, йўқ қилар у сени зимдан.

* * *

Танҳо шодланишга ошино кимса,
Танҳо қайғуларга фарқ энди бу кун.
Дунё жуда-жуда мотам тутмоқда,
Мана шундай оддий бир ҳолат учун.
Дунё мотамидан юрагимда ғам,
Пўлат янглиф қаттиқ, ниҳоят оғир.
Оламнинг бу ғамин кўтариш учун
Нетай масъул ҳамда мажбур бу бағир.
Эй дўст, тушун мени, тушун сен мени,
Ҳар қалай ненидир айтмоқда бу ҳол.
Балки шунда бизга насиб бўлғуси,
Танҳо яшар кимса топмаган иқбол...

ЧИРОҚ ҶҶГАН КЕЧА

Шам куяр тунда, яна парвона ҳам,
Ўртанур жон деб ширин жонона ҳам

Кўз тутар ой нурига остона ҳам,
Бу қадар сирли висол оқшомида.

Шам нуридан дилим равшан эди,
Чунки равшанроқ эди бу хона ҳам.

Рост, чироқ ўчганда ёнган шамнинг
Қадрини англаб етурмиз яна ҳам.

Эй Фарид, умринг чироғи шамчаму,
Шам куяр тунда, қара, парвона ҳам...

* * *

Ўшал кун, о ўшал кун ошнолар рост жудо бўлдик,
Ўшал кун бўлди дил хун ошнолар рост жудо бўлдик.

Жаҳон бахти қаролиф даштида ҳайрона-ҳайрона,
Ўшал кун мисли Мажнун ошнолар рост жудо бўлдик.

Замин узра тўлиб тўлқин уриб тургувчи дарёлар
Каби Сайхуни ҳам Жайхун ошнолар рост жудо бўлдик.

Оқиб кетдик икки ёнга қуриб буткул, тамом бўлдик,
Қани жўшқинлигу тўлқин ошнолар рост жудо бўлдик.

Жаҳоннинг энг оғир андуҳларига икки бу ёнда,
Яшармиз иккимиз тутқин ошнолар рост жудо бўлдик.

Фарид, бир арзимас сўзни баҳона айладик-да биз,
Ўшал кун бўлди дил хун ошнолар рост жудо бўлдик.

ДЕЙ

Бобур газалига мухаммас

Айт, сенинг ишқингда кечган кори-боримниму дей,
Ёки ишқинг охида учган шароримниму дей.
Ё доғинг бағримда очган лолазоримниму дей,
Ё қошинг янглиғ эгилган жисми зоримниму дей.
Ё сочингдек тийра бўлган рўзгоримниму дей.

Кўп тилак айлардиму дердим висолингга етай,
Сен эса еткурмадинг бир бора, мен эмди нетай,
Етмаган бошим олиб кўнгил узойинму – кетай.
Ҳажри қотил бирла кўнгил ҳолатинму шарҳ этай,
Дарди муҳлик ичра жони беқароримниму дей.

Жон била кўнглимда эрди доимо, жонон, ғамим,
Жону кўнглим айлаб изҳор бўлмади аён ғамим.
Сир эмас, аввалгидан ҳам етди ҳар қаён ғамим,
Кундуз ўлса, тунгача айтайми бепоён ғамим,
Кеча бўлса, тонгга дегру ҳоли зоримниму дей.

Гунча янглиғ барқ уриб меҳри юрак бўстонида,
Юксалур тобора юлдуздек умид осмонида.
Не ғаройиб кечадир кўрмас Фарид ўз ёнида.
Бобур ул ойнинг куёшдек орази ҳижронида,
Тонгга дегру ҳар кеча юлдуз саноримниму дей.

ИЗҲОР ЭТ

Фузулий газалига мухаммас

Саҳарлар сарсари елгил, менингдек сайри гулзор эт,
Юз очсин гунча, тонг булбулларин ошуфта гуфтор эт.
Юрак дардимни булбуллар тилида ёра ошкор эт,
Сабо, ағёрдин пинҳон ғамим дилдора изҳор эт,
Хабарсиз ёрими ҳоли харобимдин хабардор эт.

Кувончинг маскани кимга, кима ғамхонадур олам,
Дегайлар қалби дардликнинг ғами қалб дардига малҳам,
Кўтаргай шодлигу ғамда одамнинг тафтини одам.
Кўнгил ғам кунларин танҳо кечурма, иста бир ҳамдам,
Ажал хобидан афгонлар чекиб Мажнуни бедор эт.

Фигон этмоқдин ўзга иш эмасдур меҳнатинг, эй най,
Бу кун ҳар кунгидан ортиқ бўлибдур заҳматинг, эй най,
Муҳаббат деб бузилгон бўлса юз бор роҳатинг, эй най.
Чу йўқ ишқ оташи бир шуъла чекса тоқатинг, эй най,
Бош оғритма, дами ишқ урма, анжоқ нолаи зор эт.

Муҳаббат – май, бу майдин ўзга майга мени қондирма,
Бу майнинг завқидан маҳрум қилиб қўйма ва тондирма,
Жудо айлаб юракни ишқидин, жондан ўсонтирма.
Мени рашк ўтина парвонадек, эй шам, ёндирма,
Етар хуршиди рухсоринг, чироғи, базми ағёр эт.

Қулоқ сол, эй яқин дўстим, қулоқ сол, эй яқин ошнам,
Тириклик ичра бир бахт бор, муяссар бўлғуси кам-кам.
Табиат бизга шул бахтни бериб айлабдики одам,
Гирифтори ғами ишқ ўлали озордаи маҳрам,
Ғами ишққа мани бундан баттар, ёраб, гирифтор эт,

Улуғлаб ҳар кун офтобдек хаёлим кўрки кўшида,
Ҳаётимни ман ўткирмоқ тилаб ул ёр ишқида,
Фарид, умримни айлайин десам йўлида бахшида,
Фузулий боқмоқ ўлур ул гунаш ёди-ла хуршида,
Не важҳ иланки ўлса кун кечар фикри шабитор эт.

ЖАМОЛИНГ ВАСФИ

Бобур газалига мухаммас

Кўнгил боғлаб сенга мен бу кўнгил фармонин этгаймен,
Кезиб дарёю соҳилларини водийлардан ўтгаймен.
Сабо янглиғ ўзимни ҳар чаман сарига элтгаймен,
Не кун бўлғай висолинга мени дил хаста етгаймен,
Жамолинг васфини, эй ой, неча элдан эшитгаймен.

Қиё боқмайсана, ерга боқиб турганча тургайсен.
Дилиннга нени сен сўзлайсану нени буюргайсан,
Юзинг гарчи очик, бир юз кўришсак, юзни бургайсен.
Тараҳҳум юзидан юзингни кўрмоққа буюргайсен,
Хуш улким, оразингни кўргамен, сўзинг эшитгаймен.

Тилардим ҳар нафас сендан, дебон, ўзинга ҳамдам қил,
Кўнгил дардига ширин сўзларингдан яхши малҳам қил.
Тараҳҳум қилмадинг, кел, қўй, ўзингни энди ўктам қил,
Итингдурмен, сочинг занжирини бўйнимга маҳкам қил,
Ки водийи фироқинг ичра, қўрқарменки, йитгаймен.

Ёнингда бир рақиб ёки бирор ошно била ўтсанг.
Ва ё нодон ва ё оқилу бир доно била ўтсанг,
Келишган қомати ҳам ҳусни чин зебо била ўтсанг.
Тараҳҳум қилмасанг ё боқмай истиғно била ўтсанг,
Тазарруъ қилгаймен ё йиғлагаймен, ўзга нетгаймен.

Ҳаётда қовриларкан доимо ҳар кимса ёғига,
Фарид, бардош бериб ўтмақдаман, ўтли фироғига.
Мени рост олмаса ул яхши келдинг деб қучоғига,
Муяссар бўлмаса бошимни қўймоқлик оёғига,
Бошимни олиб, эй Бобур, оёқ етганча кетгаймен.

ХУМОР ЭТДИ ИШҚ

Нодира газалига мухаммас

Неки мен ҳеч истамас эрдимки, бор этти фироқ,
Жабрини бу садқаи бошимга дор этти фироқ.
Телба кўнглимни зиёда зор-зор этти фироқ,
Ёрдин айру кўзимни интизор этти фироқ,
Қолмади сабру қарорим, беқарор этти фироқ.

Дилбар, айт, нега насибамни яратганмас бутун,
Бошим узра ёприлиб келди-ку ҳажринг мисли тун.
Қуш қанотидек учиб ўтгувчи кунларда бу кун
Хоки-пойингни кўзумга тўтиё қилмоқ учун
Ихтиёрим бор эди, беихтиёр этти фироқ.

Ким бу дунё ичра бедарду, яна кимларда дард..
Номард аҳлидин агар у бўлса, айтилгайму мард.
Тоза япроқдай тоза кўнглимда қат-қат эмди гард,
Ёрсиз девонаман маъзур, эй аҳли хирад,
Оқили даврон эдим, Мажнуншоир этти фироқ.

Ғамдин озод ўлиб, ҳамдам тутиб ғамхордин,
Ўзни тарк этган эдим хушнуд ўлиб дилдордин,
Маст эдим ўшанда мен буткул гулу гулзордин.
Васл аро пинҳон эди ҳоли дилим ағёрдин,
Халқ аро расволигимни ошкор этти фироқ.

Изғирин елларда титратди кўнгил япроғини,
Ғам сели ювиб девору тошнинг ҳар ёғини,
Забт этиб тошқинлари буткул умрининг боғини.
Айлабон жавру ситам хоки таним туфроғини,
Поймоли ҳодисот айлаб ғубор этти фироқ.

Кеча-кундузлар гўзал дилдорсиз махмурмен,
Йўқдир озори агар, озорсиз махмурмен,
Ўзи масрурман кўзи хуморсиз махмурмен.
Соқий, келтур қадаҳким, ёрсиз махмурмен,
Нашъали иқболими ранжи хумор этти фироқ.

ДЕБОЧА

Эркин Воҳидов газалига мухаммас

Куйлагач булбул муҳаббатномани ошёнида,
Бор экан билдим, дилим рози ҳаёт бўстонида.
Шу сабаб фикрим бўлиб шеърнинг гули райҳонида,
Истадим сайр айламоқни мен ғазал бўстонида,
Кулмангиз не бор сенга деб Мир Алишер ёнида.

Бир чаманга кирсангиз гулғунчаси хандони кўп,
Бир чаман, ўзга чамандир, ўзгача пинҳони кўп,
Бир чаман булбулларининг ноласи, афғони кўп.
Шеърят дунёси кенг, гулзори кўп, бўстони кўп,
Ҳар кўнгил арзини айтар неки бор имконида.

Учқунинг гар бўлмаса ҳаргиз кулини титмагил,
Ноўрин сўзларни айтиб, севгидан сўз битмагил.
Кўйгил энди, бу чаманнинг ошигин ўкситмагил,
Эй мунаққид, сен ғазални кўҳна деб камситмагил,
Севги ҳам Одам Атодан қолган инсон қонида.

Шеър қилиб кўнгилда не бор, мисрага солса забон,
Кашф этар дунёча маъно, содда кўп, бўлса равон,
Кўзгатар завқингни дилдан, ўйнатар тан ичра қон.
Тошга ҳам ширин ғазал бахш айлагай оташ ва жон,
Шавқ ўти ёнса агар шоир-ғазалхон қонида.

Айлаган Мажнунни мафтун севгани Лайлосидур,
Охулар ҳамроҳидур ҳам юрти ишқ маъвосидур.
Эй Фарид, фаҳм айла сен, дил шеърят ошносидур,
Дўстларим, шоир эмас Эркин, ғазал шайдосидур,
Ёш денгу маъзур тутинг, саҳв ўлса гар девонида.

БАҲОР

Жамол Камол газалига мухаммас

Баҳор отлиғ фасл борлиқ аро лутфу карам этмиш,
Қилиб кундузни нотинч, кечани осуда дам этмиш.
Баҳордин бошқа мезонлар бу хил санъатни кам этмиш,
Баҳор равшан қуёшни ўзига зебу ҳашам этмиш,
Қуёшдан ранг бериб еру самони муҳташам этмиш.

Ёриб ерни униб чиққан гиёҳни муҳтарам айлаб,
Сабо бағрида ўйноқлаб тарам айлаб, тарам айлаб,
Чаманзорларни кўм-кўк майсадан юмшоқ гилам айлаб.
Чечаклар мавжини ошиқ кўнгил мавжида жам айлаб,
Чечаклар қонини, эй жон, менинг кўнглимда жам этмиш.

Ўшал кун мен тамошо қилғали чиққан эдим улни,
Тамошо қил, мана, сен истасанг деб, кулдириб гулни,
Бериб тил булбул айлаб, сайратиб боғларда булбулни.
Сеҳрлаб сойда сув, гулшанда гул, саҳрода сумбулни,
Сипо этмиш, сулув этмиш, сафо этмиш, санам этмиш.

Боқарман тун билан кунга уфқдек ҳайратим ортиб,
Тушунмай доғдаман бу ҳол нечук қонун, нечук тартиб.
Тиниқ айлаб фалакни – осмоннинг ойнасин артиб,
Ёруғ кун узра бир дам тийра оқшом пардасин тортиб,
Қорайган шом қучоғин лаҳза ўтмай субҳидам этмиш.

Қуёш кун бағрида балқар, ҳилол тун бағрида балқар,
Саҳарлар уйғониб аввал уфқда нурга юз чайқар,
Фарид, ўктам табиат шунча наққош, шунчалар заргар.
Кўринг олам юзига қўндириб юз минг табассумлар,
Жамол мужгонини илҳом сурури бирла нам этмиш.

ҲАҚИҚАТ ЙЎЛИ

Айламас сайрини тарк асло сабо гулзордин,
Гоҳ-гоҳ тинглаб наволар булбули хушёрдин.
Тўтининг шакар каломи, қумрининг гуфторидин,
Бизга ибратлар ўқиб ҳар неки йўғу бордин,
«Минг аналҳақ келадур Мансур осилган дордин»*.

Нотавон инсон, ҳақиқатни осишган дорга боқ,
Шунда кафтингдай кўрингай кўзларингга ҳамма ёқ.
Шунда идрокингга соя ташламас ҳеч қора, оқ.
Бизга ибратлар ўқиб ҳар неки йўғу бордин,
«Минг аналҳақ келадур Мансур осилган дордин».

Ўлган инсону вале дорнинг ёғочи ёш тўкар,
Бағрини юз пора айлаб бош эгару тиз чўкар,
Нега Мансуринг эмасман, деб бу дунёни сўкар,
Сенга ибратлар ўқиб ҳар неки йўғу бордин,
«Минг аналҳақ келадур Мансур осилган дордин».

Эй Фарид, кўнглингни хушнуд айлагин дилдор ила,
Бир куни дилдорлиғ айловчи сенга ул дор ила,
Ул ҳақиқатга етишмакликка чин ҳамкор ила.
Сенга ибратлар ўқиб ҳар неки йўғу бордин,
«Минг аналҳақ келадур Мансур осилган дордин».

* Машраб ғазалидан

Зафар меҳнат билан топган азиз
халқ – бахтиёринг бор.
Жамолинг кўрки тобора уриб
барқ яшна, жон шаҳрим,
Муқаддас, файзли даргоҳ, эй азиз,
жон Андижон, шаҳрим.
Ариқларга зилол сувлар оқиб
келганда тоғлардан,
Ювиб юз кўрсатар тонг ҳам сенга
кўзгу булоқлардан.
Сабо ҳар субҳидам ўйнаб ўтар
осуда боғлардан,
Олиб шодликка андоза мудом бу
вақти чоғлардан.
Жамолинг кўрки тобора уриб
барқ яшна, жон шаҳрим,
Муқаддас, файзли даргоҳ, эй азиз,
жон Андижон, шаҳрим.
Жаҳон, юртдошларимни ҳамма
жойда андижонлик дер,
Жаҳонга Нодира, Бобурни берган
хуш маконлик дер.
Ғазал Машрабдан айтар бўлса гоҳ
ширин забонлик дер,
Тиловатларни тилдан қўймаган
тоза имконлик дер.
Жамолинг кўрки тобора уриб барқ,
яшна, жон шаҳрим,
Муқаддас, файзли даргоҳ, эй азиз,
жон Андижон, шаҳрим.
Улуғсан, мўътабарсан сен севимли
Андижонимсан,

Жаҳонга доврӯғи кетган шарафли,
чин жаҳонимсан.
Қадрдон, энг азиз онам,
ўзингсан — меҳрибонимсан,
Фарид, шаънинга шеър айтай,
ҳаётим — танда жонимсан.
Жамолинг кўрки тобора уриб барқ,
яшна, жон шаҳрим,
Муқаддас, файзли даргоҳ, азиз,
жон Андижон, шаҳрим.

ҚАЙТИШ

(Шеърӣ лавҳа)

*Заҳриддин Муҳаммад Бобурга
бағишланади*

Амири беватан зору ҳақиқ аст,
Ғадо гар дар ватан миғад-амир аст.
Амир ОАИМХОН*

БИРИНЧИ МУЛОҚОТ

— Устоз, кечирасиз,
Ноӯрин савол
Соғиндингизму ҳеч
Сиз Андижонни?
— Эй шоир укам,
Ярам тирнама.
Керак бўлса берай
Йўлида жонни.
Қалай, Андижоним,
Соғу омонми?
Омонми, ул тўкин,
Боғу роғлари.
Гулу чечакларга
Тўлиб-тошгандир,
Ям-яшил ҳам сўлим

* Мазмуни:

Амир гар беватан зору ҳақиқдир,
Ғадо ватанда ўлса мисли амирдир.

Сой қирғоқлари
Ҳамон оқаётгандир
Ул тўққиз ариқ,
Ўттиз тегирмонга
Бераётгандир сув.
— Ҳа, устоз, халқимизга
Сув эди орзу.
Бугун ҳар гўшада
Биттадан ариқ.
— Ёзда лолазорларга
Тўларди адр.
Баҳор келса кулиб
Алвон чечаклар,
Қизларга толпопук
Берарди толлар.
Ҳар ёнда барқ уриб,
Жонон чечаклар.

МУАЛЛИФДАН

Бобур уф тортади,
Унутар ўзин.
Қўлга қоғоз олар,
Қимирлар қалам.
«Қаерда бўлсанг, эй гул, андадур чун
жони Бобурнинг,
Фарбингга тараҳхум айлагилки,
Андижонийдир».

Бу оташ сатрлар
Дардли юракдан
Оппоқ саҳифага
Тўкилаётган ғам.

Шоҳларда дард нима
Қилади дерсиз,
Қайғу барибирдир
Шоҳу гадога.
Ахир насибадан
Ҳеч йироқ бўлмас,
Инсон келибдики
Ёруғ дунёга.

ТУГАМАГАН ҲИКОЯТ

Қадим қадим замонда,
Номаълум бир томонда.
Бир подшоҳ бўлган экан,
Кўп давр сурган экан.
Отадан мерос қолган,
Жуда қадрдон бўлган
Диёрида яшаркан,
Севаркан жон-жонидан,
Покиза имонидан
Ўз она диёрини,
Алвон лолазорини.
Бир куни ул подшоҳ
Айрилибди юртидан,
Кетибди йироқларга.
Ватан ишқига тўлган
Юрагини ўртабди.
Аламли фироқларга,
Унинг охи кўкда сузган
Ой юзига доғ бўлиб,
Дарахтларда қолибди,
Сарғайган япроқ бўлиб.

МУАЛЛИФДАН

Бобур Мирзо юрагида
Катта армон бор эди.
Ҳаётига безовталиқ —
Нотинчлик ҳамкор эди.
Кечар эди
Шунинг учун
Ҳар фурсат
Беҳаловат.
Тани гоҳо
Музлар эди,
Ортиб гоҳо
Ҳарорат.

Байт:

*Айрилиқ ҳаттоки тоғлар
тошини талқон қилур,
Айрилиқ тоғдек кўнгилаф
мулкини вайрон қилур.
Айрилиқ боис теракдек
алиф қадиар дол бўлур,
Сервиқор бошларни мажнунтол
каби ҳайрон қилур.*

ҚАСР ИЧИДАГИ СУҲБАТ

*«Гурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафику меҳрибон бўлмас эмиш.
Олтин қарфас игра гар қизил гул битса,
Булбулга тикондек ошиён бўлмас эмиш».*

— Ҳазрат Навоийнинг
Байтларику!
Олам ҳикматини
Мужассам этган.
Бағоят гўзал,
Нафис бу ашъор!
— Ҳа, унинг сўзларидан
Маржон бўлган,
Ҳар битта сатрида
Дунё маъно бор.
Бу маъно, эй шоир
Укам, билсанг сен
Менинг ҳаётимдир —
Менинг ҳолимдир.
Шундай кумуш қаср
Ичра кечаётган
Ҳар ойги, ҳар кунги
Бу уволимдир.
— Устоз, кечирасиз...
Мени авф этинг!
Керакмикан дейман
Шукроналик ҳам.
Шундай дабдабада
Кечса-ю ҳаёт,
Шундай шодлик бўлса,

Ярашарми ғам?
— Оқил кишиларга
Бу олтин қафас.
Булбул гулзорининг
Тиконичамас...
Баъзан хаёлларга
Чулғаниб қолсам,
Юртимнинг гадоси
Бўлсайдим дейман.
Мовий кўқларига
Қарашга ҳақдор,
Мусаффо маъвоси
Бўлсайдим дейман.
Андижон деганда
Жон тилга келар,
Оҳ, унинг бебаҳо
Оқар сувлари.
Алвон адрларида
От чопганимда,
Тўкилиб қолгач-да
Шўх туйғуларим.
Жаҳонда халқ кўп лек
Мен ҳис қиламан,
Доим кераклигимни
Она халқимга.
Тириклик учун энг
Аччиқ ҳақиқат,
Ёруғ оламдаги
Ёруғ халқимга.

МУАЛЛИФ ҲИКОЯСИ

«Боғи сафо» бугун
Яна сукутда,
Гўё ўйга чўмган
Бобурнинг боғи.
Шоир хаёлларга
Берилиб эслар,
Сўнгги умидини
Узиб юртидан
Афғон тоғларига
Юз бурган чоғин.
Қиш эди ўшанда,
Қалин қор эди.
Отлар юра олмай,
Кетарди ботиб.
Навқарлар йўл очиб
Беришган эди,
Икки уй чамаси
Қорни музлатиб.
Қийин бўлган эди
Ёш болаларга,
Жуда қийналишган
Эди аёллар.
Йўқотмаган эди
Лек дадилликни,
От етаклаб олдинга
Интилган чоллар.
Ўз тоғаларидан
Кўрмай оқибат,
Охир Шабакхондан
Бўлди-я мағлуб.

Таажжубки,
Оғир кунларда
Унга бегоналар
Эдилар маҳбуб.
Ҳинд тоғларида
Бўдилар ҳамроҳ,
Йиқилмагин дея
Суяб боришди.
Ўз инилари
Ёғийлик қилди,
Ажаб, улар эса
Кўллаб боришди.
Аста варақларкан
У девонини,
Ўқий бошлар секин
«Уф» тортиб ғазал.
Бир-бир кўз олдидан
Ўтиб боради,
Ҳинд йўлидаги
Саргардон маҳал..
«Чархнинг мен кўрмаган
жабру жафоси қолдиму,
Хаста кўнглим чекмаган
дарду балоси қолдиму?
Мени хор этдию қилди
муддаийға парвариш,
Даҳри дунпарварни
ўзга муддаоси қолдиму?..»
Шоир жим қолади —
Ўйга толади,
Олдида байт битик
Очиқ варақлар.

Чархнинг кажлигига
Ҳайрон қолади,
Тангридан ҳақиқатни
Ҳақни сўроқлар.
Ўйлар: Иброҳимнинг
Онасинику
Қатл этмай ҳаётин
Сақлаб қолдим-а!
Оқибат ошимга
Оғу солди у.
Уни нима мажбур
Қилди? А нима?
Интиқом, инсон
Яралгандан
Берики яшар...
Лекин ҳақиқатни
Топа олган йўқ,
Қанчадан-қанча қон
Тўкса ҳам башар.
Ҳар бир адолатга
Ноҳақлик тўғон.
Шунинг чун одамлар
Одамлар орасида бор,
Инсон қиёфасида
Юрувчи шайтон...
Байт:
*«Ким кўрибдур, эй кўнгил,
аҳли жаҳондан яхшилик,
Кимки ондин яхши йўқ,
кўз тутма ондин яхшилик».*
«Боғи сафо» жим —
Яна сукутда.

Гүё ўйга чўмган
Бобурнинг боғи.
Шоир хаёлларга
Берилиб эслар,
Сўнгги умидини
Узиб юртидан
Ҳиндистон томонга
Юз бурган чоғин.

«БОҒИ САФО»ДАГИ СУҲБАТ

Бирдан тилга кириб
Қолади қушлар,
Янграб қолар бирдан
Турфа ранг оҳанг.
Ёдга солиб Андижон
Боғини улар
Шоир хаёлини
Ўғирлар, қаранг.
Арк ташқарисида
Чопгандай бўлар,
Муаттар гулларнинг
Атрига тўйиб.
Гоҳ мусича, гоҳо
Чумчуқ қувалар,
Қўлидаги чавгонни
Бир четга қўйиб.
Фаму ташвишлардан
Холи болалиқ,
Ўтар сурат каби
Кўзи олдидан.

(Ўзи билмас) қандайдир
Сирли бир ҳадик..
Ҳушёр торттириб
Қўяди бирдан.
Қарасаки,
«Боғи сафо» ародир,
Қарасаки, ўлтирур
Тахти равонда.
Пичирлар:
«Ҳақиқатдан бу
Дард бедаводир,
Андижон титроқсан
Мангу бу жонда».
— Сизга нима етмас,
Сизга нима кам?
Оста тахт бўлсаю
Бошда тож бўлса.
Билмам, негадир
Тортасиз алам.
— Шоир ука, дарддан
Сўзлама энди,
Ундан кўра гапир
Менга Ватандан.
Шунда жон қулоқла
Эшитиб сени
Сайр этиб юргандай
Бўлай чаманда.
Ўйлаганимдан ҳам
Кўрклидир юртим,
Ўша киндик қоним
Тўкилган диёр.
Ҳар дақиқа, ҳар нафас

Келади кўргим,
На ирода бору,
На бор ихтиёр.
— Сиз ўйлагандан ҳам
Рости зиёда,
Арк салобат тўкиб
Турибди ҳамон.
Ишлаб чиқариш боис
Бугун дунёда
Шаҳарлар сафида
Номдор Андижон.
Олам Андижонни
Яхши билади а...
Бобур ғазал ўқийди,
Жавоб ғазали:

*«Бобур сенга тин маҳрали асрор топилди,
Диллашгани сен бирла вафодор топилди.
Шоир, сени ул ёр дийёр англамади ҳет,
Шафқат тиладинг ёлвориб — озор топилди.
Рост у замонангда вафодорни дединг йўқ,
Ёлгон деганинг энди мана, бор топилди.
Сайра назм гулшанининг булбули шўх-шўх,
Сен кўп тилаган гул яна гулзор топилди.
Севдинг ватанингни бу ватан севгиси боис,
Номинг ҳашиа элларда улғувор топилди.
Беш юз сана боқийлик аро бўлса ки аввал,
Бахт шулки тирикликда бу дийдор топилди».*

ҲИКОЯТ

Жуда қадим замонда
Яшабди бир доно чол
Учта фарзанди билан.
Вояга етиб улар
Бир кун суҳбатлашибди
Учта дилбанди билан.
Дебди: Эй ўғлонларим!
Улғайдингиз, энди сиз
Ихтиёр айланг сафар.
Учовингиз, албатта,
Йўл олингиз уч ёққа
Ва қурингиз уч шаҳар...
Тўнғичи йўлга чиқиб,
Борибди бир ўлкага,
Кўплаб уйлар қурибди.
Ўртанчаси ҳам узоқ
Бир жойга борибдию
Акадек иш қилибди.
Кенжа ўғил йўлга чиқар
Пайти оқил аёли
Сўзлабди унга аста:
Сиз ёр-биродар орттиринг
У узоқ ўлкаларда,
Уй қуриб юрманг асло!
Хотиннинг сўзларига
Амал қилиб ёш ўғлон
Орттирибди қай борса,
Фақат дўсту қадрдон.
Бутун сафар давомида
Кўпайтириб фақат дўст,
Акалардан аввал уйга
Қайтибди бекаму кўст.

Ота кўрмоқ истаб учов
Ўғил қурган кўрғонни.
Учов ўғлон билан бирга
Ошибди кўп девонни.
Боришибди тўнғич ўғил
Уйлар қурган манзилга.
Шундай гўзал иморатлар
Эмишки, яқин дилга.
Лекин унда инсон деган
Зотдан асар йўқ эмиш.
Аммо совуқ, хўп нақшдор
Уйлар сўппайиб турмиш,
Ўртанчаси борган жой ҳам
Шундан ўзга эмаскан.
Ўхувиллаган саройларни
Босиб ётганмиш тикан.
Кенжа ўғил қаергаки
Кўйган бўлса бир қадам,
Уларни у жойдагилар
Кутишибди шод-хуррам.
Иззат-ҳурмат қилишибди
Меҳмонларни ҳар куни,
Сайр эттириб шод қилибди,
Кўрсатишиб юртини.
Катта ўғиллардан ота
Сўрабди сўнг қайтишда:
— Қани, бу кўрғон-уйлар?
Одамлари, айтинг-чи?
Ўғиллар жим қолишибди,
Бошларини ҳам қилиб.
Ота яна айтибди сўз,
Истеҳзо билан кулиб.
Ҳар шаҳарда бўлган ҳар дўст,

Шу юртнинг бир қўрғони.
Асқотади дўсти аввал
Ҳамма ерда инсоннинг.

*Худди шунга ўхшаш Муҳаммад Бобур ҳам ўзга юр-
тларда дўстдан қасрлар қурди. Афғон юртида, ҳинд
ўлкасида боқий маданиятни яратди. Шунинг узун ҳинд
халқи: «Ўзбеклар Ҳиндистонни икки бор забт этган»,
деф эканлар. Биринги бор Заҳриддин Муҳаммад Бобур
забт этган бўлса, иккинги марта Мукаррама Турғун-
боева ўз санъати билан забт этди. Бу ҳақиқат гап...*

ТОНГ МАҲАЛДАГИ ҚЎШИҚ

*«Кега келгундур дебон ул сарви гулрў келмади,
Кўзларимга кега тонг отгунга уйқу келмади.
Лаҳза-лаҳза тикдим тикдим йўлда интизор,
Келди жон оғзимгаю ул шўхи бадҳу келмади»...*

Мунгли оҳангларга
Тебранади қад,
Нақшлардан тўқилар
Ғамгин садолар.
Асрлар қаъридан
Ҳасратлар аро,
Тебраниб ўтади
Нозик адолар.
Рақс давом этар:
Титраб турар жон,
Юқорида чарх урар
Безовта бир руҳ.
Бобурни уйғотган
Она юртидан

Тонг маҳалга ташриф
Буюрган шукуҳ,
Рости, безовтадир
У ер юзида
Қора ниятларнинг
Борлиги учун.
Ўзига таскин
Беради яна:
«Уларни даврлар
Қилгай кунпаякун...»
Ишонар санъатнинг
Ўлмаслигига
Ва айтар: ҳамиша
Боқий эрур фан.
Офтобнинг юзини
Тўса олмас ҳеч
Дарёлардан кўкка
Интилган туман.
Рақс давом этар:
Қўшилиб борар,
Дўстлик оҳанглари
Бири бирига,
У сирлар яширинган
Санъат сирида —
Фақат қардошлик ва
Дўстлик улғаяр.
Рақс давом этар —
Қувонади руҳ,
Бу рақс эмасдир,
Ёрқин аланга.
Парвоз қилаётган қўл,
Парвоз қилаётган қад
Эзгулик улашмоқда
Бутун оламга.

Муסיқа тўғайди,
Рақс тугайди,
Тонг маҳални тутар
Гулдурас қарсак.
Кўришолмаган узоқ
Дўстлар мисоли,
Бир-бирини қутлар
Ҳинду ва Ўзбек.
Қардошлик туйғуси
Руҳни шод этар,
Буюк қаср аро
Чарх урар у.
Бир руҳ эмас эди
Эди бир тилак —
«Тожмаҳал» ни мунаввар
Айлаган ёғду.

ХОТИМА ЎРНИДАГИ ҲИКОЯТ

Қуёш чарақлаган
Мунаввар бир тонг,
Гулистон оралаб
Кезар бир киши.
Олам ярақлаган
Мунаввар бир тонг,
Қўш бўстон оралаб
Кезар бир киши.
Қалби тўла ҳайрат
Ажиб ҳаяжон,
Кўриб кўзларига
Ишонмас асло.
Турфа-турфа гуллар

Очилган майдон,
Бобур майдони-я,
Қизик, ажабо...
Ҳув қуйироқда
Арк ичи эди,
У тор кўчалардан
Йўқдир асар ҳам.
Беш асрдан зиёд
Фурсат ўтгани.
Лекин жуда яшарган
Кўҳна бу олам...
Мени маъзур тутгин,
Азиз ўқувчи,
Ҳурматли замондош —
Муҳтарам шеърхон!
Бизга ҳар кун суҳбатдош
Бўлса не ажаб,
Бобурдек улуғ зот,
Бобурдек инсон.
У қайтган юртига,
У биз биландир.
Қўшиғимиздир,
Куйимизда у.
У нима демагин,
Қалбимиздаги
Эзгулик аталган
Муқаддас туйғу.
Шу туйғу борки,
Имонимиз бут.
Шу туйғу борки,
Бордир шонимиз.
Дунё деб аталган
Сирғага ёқут,
Боболардан мерос
Ўзбекистонимиз.

СЕН БУГУН УЗГАН БУ ЯПРОҚ..
(Жамол Камол ғазалига тазмин)

Сен бугун узган бу япроқ кеча бир тупроқ эди,
Сен бугун босган бу тупроқ кеча гул япроқ эди.

Балки, бу япроқ сенингдек бир гүзалнинг қошидир,
Ким билур, ошиққа бу қош сеҳр эди, алдоқ эди?!

Ким билур, балки бу тупроқ бир азиз мард хокидир,
Балки, бу эҳ, хок эмас, бир сотқину қўрқоқ эди.

Найлайин, айланди бошим етмади ақлим менинг,
Сен узиб олган бу япроқ ман учун қийноқ эди...

Эй Фарид, япроқ туфайли айладинг оламча ўй,
Чунки фикру ҳисларинг офтоб каби порлоқ эди.

ЁМФИРЛИ КУН

Дўстим, юр чиқайлик дим хоналардан,
Ёмфир ёғса ҳам хуш ҳаволар яхши.
Оғир ғийбатларни тинглашдан кўра,
Серҳис шовқин-сурон садолар яхши.

Қара, боғлар аро турфа-турфа ранг,
Кўзинг қамашади боқасан аранг.
Шундай мунис садо, мунис шўх оҳанг,
Кувноқ-кувноқ дилбар наволар яхши.

Азал эзгуликни чин мақсад этган,
Тошдек юракларни мумдек эритган,
Тераклар баргини тилга киритган,
Майин-майин елган саболар яхши.

Табиат содиқ дўст, содиқ ошнодир,
Борлиқ ҳолида у бизга раводир.
Табибдир — ўзи минг дардга даводир,
Дорисиз дармонлар — даволар яхши.

САРДОБА ҚЎШИФИ

Сувсираган карвонлар
Қолмади бу жаҳонда.
Хабар йўқ ташна бўлиб,
Келаётган инсондан.

Тиниб қолди неча вақт
Қадамларнинг шарпаси,
От, туя етаклаган
Одамларнинг шарпаси.

Менга етиб келгунча
Томоқ, лаблар қурирди.
Қарай-қарай йўлларга
Оқибат кўз қуриди.

Мана энди танҳолик —
Юрак аро чўккан қум.
Атрофда шовқин-сурон,
Сукут сақлаган ўзим.

Гоҳо-гоҳо тушимга,
Кириб қолади карвон.
Вужудим увишади,
Сесканаман ногаҳон.

Қанчалар бедор бўлмай,
Танам аро йўқ мадор,
Ростини айтсам бу кун
Мен ташландиқ бир мозор.

Сувсираган карвонлар,
Қолмади бу жаҳонда...

ЖИЗЗАХ ЧЎЛЛАРИДА
(Хотира дафтаридан)

Уйдан югургилаб чиққан чоғингда
Оёфингга ботса чағир тиканак,
Йиғи туриб қолган чоғ томоғингда,
Кўнглинг беҳуд бўлиб қолганда андак.
Онаниг чопиб келар сенинг ёнингда,
Юзларингга оққан ёшларни артар.
Ором ҳисси пайдо бўлар жонингда,
У сенга сеҳрли эртақлар айтар.
Эртақлар самою ер хусусида,
Эртақлар энг гўзал водий ҳақида.
Келажагинг бирдан порлоқ кўринар,
Ўйлайсан онангу ўзинг ҳақингда.
Тикан азобларин унутасан тез,
Унутасан жазирама иссиқларни ҳам.
Лекин хотирангда қолар эртақлар,
Жиззах чўлларида туғилган укам.
Қаққайган якка уй, бепоён кенглик,
Нафас қайтарувчи иссиқ дим ҳаво,
Онаниг эртагидек юрагингга жо.

* * *

Кўриб-кўриб бўлмоқда
Кўзларимиз ҳам катта.
Тинглаб, сўзга қулоқлар
Тўлаётир, албатта.

Майли, тўлсин қулоқлар —
Қайта-қайта эшитсин.
Каттайса-да, бу кўзлар
Кўрмоқликка не етсин?!

Шудир якунловчи сўз
Эшитмай қолганларга.
Кўзи очиқ юрибон
Кўришдан толганларга.

Диққат айланг доимо,
Тинглангиз қайта-қайта.
Атрофга ҳушёр боқинг —
Кўзларни очинг катта!

* * *

Айланади, айланади —
чархнинг иши тўхтамас,
Келар, кетар бу дунёда
ҳеч бир киши тўхтамас.
Гап устига гап қўшилар,
сўз ортидан сўзлар ҳам
Рости ёлғон, ҳамду сано
ҳам олқиши тўхтамас.
Э, ҳа, фитна-игволарнинг
кўплигини қарангиз,
Одамларнинг ёлғонларни
чўнг тўқиши тўхтамас.
Кушлар ҳаётига ўшар
гоҳ кимсалар ҳаёти,
Бир-бирига уриб қанот
ҳам чўқиши тўхтамас.
Аҳмоқ ўзин доно санар,
доно билмас ўз ҳаддин,
Доноларга аҳмоқларнинг
ваъз ўқиши тўхтамас.
Ола-говур ҳаёт ичра
кўриб турли ҳолатни
Таажжубдан Фариджоннинг
ақлу ҳуши тўхтамас...

ЙЎЛДА

*Қозоқ ёзувгиси
Одали Макибоевга*

Қозоқ уйларида чироқлар ёнди,
Поезд ҳамон олға имиллаб борар.
Қирларга туташган айлана йўллар,
Қўшиқ тугамасдан узилган торлар.
Замин гўёки бир ғалвирдаги дон,
Турар кўз олдимда тинмай чарх уриб.
Узоқларда — ерга суянган осмон —
Кузатаман ойна олдида туриб.
Йўллар кулбаларни туташтиради,
Туташтиради у шаҳар, юртларни.
Инсон бу йўллардан тўхтамай ўтар,
Байроқ қилиб олиб умидларини.
Қозоқ уйларида ёнди чироқлар,
Поезд борар ёриб туннинг бағрини.
Гўё вақт деган моҳир чавандоз
Синар якка отли учқур зорини...

СИМЁҒОЧ

Симёғоч бўлурман деб ўйламаганди дарахт,
Япроғу новдаси бор пайтлар эди унга бахт.

Дам-бадам чуқур-чуқур энтикарди сабодан,
Неча мардлар сафида у ҳам эди битта мард..

Чўл қўйнида у бугун ўй сурганча тек қотган,
Хуштак чалган изғирин атрофида урар жаҳд.

Қарғамаса тақдир гар шу ҳолга тушармиди,
Қарангки, кенг оламнинг саҳнида танҳо бадбахт.

Бўйнидаги сиртмоқдан қутулмоқни хуш кўрар,
Симёғоч бўлурман деб ўйламаган у дарахт.

СЎЗ ТУЙҒУЛАРИ

Сўз – танамнинг ўзидан униб чиққан қўлларим,
Сўз – юзимдан сиз томон қараб турган шахло кўз.
Қай манзилга бормайин олиб борар йўлларим,
Сўз – оёғим – вужудим, қўйингки, бу жоним – сўз.
Сиз сўз бўлсангиз агар, мен ҳам сўзман – сўзим сўз,
Сиз сўз бўлмай, ногаҳон ёт бўлсангиз, ётдир у.
Дунёни кўриб турган юрагингизга бир кўз,
Токи яралибдики, мавжуд сўзда шу туйғу...
Сўз – танамнинг ўзидан униб чиққан қўлларим.

МУНДАРИЖА

Н.Нарзуллаев. Андижонда бир ишқли дил бор.....	3
Шеърят	7
«Бир сабоқ бор: ҳар тонг, яъни ибтидо..»	8
Онагинам	9
Ҳовли.....	10
Бир қиш кечасида..	11
«Кўксимизда бир орол бор...»	12
«Эй сўлим яшил боғ, эй текис дала...»	13
«Қойилман Қудрати Ҳолиқ ишига...»	14
«Фасли баҳор ёққан, фасли куз ёққан...»	15
Анор	16
«Аёл қўлида қамчи қарсилаб қолар бирдан...»	17
«Лабинг қишда кечган ҳаводай совуқ...»	18
Шаҳарда кўринмай қолган одамлар.....	19
Чойнак ҳақида	20
«Изғирин еб тўкилган барглар...»	21
Шам	22
Аввалу охир	23
«Мен нигор куйида бир девонаман...»	24
«Темур, Бобур бўлсанг ҳам...»	25
«Чиройинг давлатидан баҳраманд эт...»	26
«Ташна дилни ишқ аталмиш бодага қондирди лаб...»	27
«Оддий одамларга ситамлар бисёр...»	28
«Ғарибу нотавон ошкора-ошкора...»	29
«Хотиралар яратар одам...»	30
«Ҳазонлар босмасин боғлар бағрини...»	31
«Энди ўлимлардан кўрқма, эй кўнгил...»	32
«Умр қисқа, қисқа дақиқа...»	33
«Бу қиш ҳар галгидан тип-тиниқ осмон...»	34
Бўстонсиз қолмас.....	35
«Ёлғизлик, етмадим асло қадрингга...»	36
«Бизлар умид аҳлидурмиз...»	37
«Дўстим, деб айтасан қар ишда доим...»	38
«Мунглар – юрагимда бепоён бир дашт...»	38
Соясини қизганган дарахт	39
Ҳайкал	40
Ўлим қиёфаси	41
«Таъма тоши елкамиздан босиб қолди...»	42
«Кўнглим гўшасида муқаддас дарча...»	43
«Ой – хаёл осмонида энг тоза зар...»	44
«Ўринсиз бир жойда билиб-билмайин...»	45
«Зулмларни кучайтирма...»	46
«Чучмал бўлармидинг, балки билмадим...»	47

Қотил	48
« Сочларингни майда ўриб.. »	49
« Саҳоват ниқобин тутдинг, ёвузлик.. »	50
Хур ватан даркор	51
« Манман фарқламасмиш дўсту душманни.. »	52
« Ҳар замон намоён бўлади.. »	53
Хотира	54
Мухлис	55
Сочларингда тун уйқуси	56
Шаршара	57
« Юрагим бўм-бўш.. »	58
« Танадаги жон ҳам эски бўларкан.. »	59
« Кўзим, гулзора боқ, сен ушбу гуллар қадрига етгил.. »	60
Виждон	61
« Салом йўллай дедим сенга саболардан, саболар йўқ.. »	62
« Менгаму жовим сенинг ардобларинг – ёвғонларинг.. »	63
« Ҳар тараф, дўстлар, гулистон, ҳар тарафдур турфа боғ.. »	64
« Боғда гуллар тўлқини, гулзорда гуллар тўлқини.. »	65
« Баҳор, олам ғарибдир ям-яшилликсиз – чиройингсиз.. »	66
« Кўнгил гулшанида хандон урибсан.. »	67
« Қўлларимда май тўла гулгун қадаҳ, мастонаман.. »	68
« Эй муғанний, черт дуторни, чал бу дам куй янгидан.. »	69
Сендадир	70
Севгини англаш	71
« Борурмиз бир-бировга биз бўлиб бегона-бегона.. »	72
« Ул на лутфу карам этди.. »	73
« Демадинг бир бора дийдор керакму.. »	74
Номзодлик шеваси	75
« Торта-торта илк аёзингни, муҳаббат, қақшадим.. »	76
« Фақат сизда шўхи ширин гуфторлиғ.. »	77
« Сени ҳар лаҳза ўйлашлик ҳамиша менга одатдир.. »	78
« Оқтерақлар барги офтоб нурларида ялтирар.. »	79
Боғларда гул очилди	80
Имконлар излаб	81
Кутишнинг яхшилиги	82
Табиатга	83
Боғ ичра	84
Ёр билан	85
Қадамнинг хосияти	86
Ойдин кеча	87
Ҳаёт недур	88
Рассом	89
Ватан	90
Назокат	91
Муҳаббат	92

Мунаввар орзу	93
Еллар	94
Ўшал дамлар	95
Илтижо	96
Хотира саҳифаси.....	97
«Раҳми йўқ, кўнглимни олганинг етар...»	98
Хижолатлик аломатлари	99
Ўйлашайлик.....	100
Севиш	101
«Бошимда фикру ўйим бор – ҳали у чин ақл-ҳушмас...»	102
Қора сочларга қойил.. ..	103
Кўнгил япроғи	104
Бедилингман	105
Навосиз наво	106
Муносиблик	107
Яхшилиғ	108
Маънавий истакларим.....	109
«Ёз фасли ёзги шўх шаббодалармас...»	110
Хитоб	111
Хаёл	112
«Ул қаро кўз бўлмаса бахтинг қароси бўлмас оқ...»	113
«Кўнглим ситамига чидамайдир...»	114
Хиёнатнинг кўриниши	115
«Кўзим олдидаги боғлар чиройланди, чиройланди...»	116
«Биров ғам бирла бетоқат, биров бўлса яшар беғам...»	117
Интизорлик	118
«Қай пайт бўлгай nasib бизларга ширин суҳбати...»	119
«Муродим эрди васлинг, етмадим, найлай...»	120
«Кўнгил кўрмоқни хоҳлар сиздаги ул муҳташамлиғни...»	121
Кўнгил жилолари.....	122
Соч ва юз таърифи	123
«Кўзга равшан кўринур дарё бўйи...»	124
Ҳижронга раҳм этайлик	125
Жон қуши	126
«Таъма аҳлининг иши қошона сифатдир...»	127
«Кўнгли қораларнинг ранглари ҳар хил...»	128
«Яхшилиқ, сени билгандан кўра...»	129
«Манманлик либоси эгнинг узрадир...»	130
Кексаликка	131
«Муҳаббат ўтида куйдим, на бағрим қолди, на жисмим...»	132
«Куюш ҳордиқ олди, қуюш дам олди...»	133
«Жон кўзига кўринар бу жон ёмон...»	134
«Юртим, безакларинг – иморатларинг...»	135
Дўстларни асранг	136

«Одамлар бир-бирин алдаб ўтарлар...»	137
«Мовий кўк бағрингга сингиб кетаман...»	138
«Ажабо, опқоч, опқоч...»	139
«Иблисларга тўлиб кетган каби дунё...»	140
«Салом бериб қилмагин миннат...»	141
«Сени танҳо ўйладим, ўзимни танҳо айладим...»	142
«Хушомад кўп офир юкмиш, эгилмиш қадди-қоматлар...»	143
«Зулм қаҳқаҳаси анча сарбаланд...»	144
«Бойитар ақл деб кўпга ёндашдим...»	145
«Юзингни ўйласам бўлмай кўнгилда иштиёқ пайдо...»	146
«Бошпана...»	147
Юмушлар	148
«Умр ўтаяпти, – дейди тенгдошим...»	149
«Битта шаҳардамиз, биз шу шаҳарда...»	150
«Ҳаёт – ўтган кунмас, янгиси ҳаммас...»	151
«Яшамоққа уринасан яшмай...»	152
«Бир меҳнатда ҳеч бир кимса толмасин...»	153
«Бенаф яшамоқнинг даҳшатларидан...»	154
«Вақт ақллидир, донодир вақт...»	155
«Андалиби бенаво ким? Йўқ жавоби ҳамма жим...»	156
«Абадий музлик деб сўзлаб қоламиз...»	157
«Арзимни айтибон ўтмоқчи эрдим...»	157
«Инсон, золимингдан огоҳ бўлиб юр...»	158
«Танҳо шодланишга ошино кимса...»	158
Чироқ ўчган кеча	159
«Ўшал кун, о ўшал кун ошнолар рост жудо бўлдик...»	160
Дей	161
Изҳор эт	162
Жамолинг васфи	164
Хумор этди ишқ	165
Дебоча	167
Баҳор	168
Ҳақиқат йўли	169
Андижон мусаддаси	170
Қайтиш (шеърин лавҳа)	173
Сен бугун узган бу япроқ...	191
Ёмғирли кун	192
Сардоба қўшиғи	193
Жиззах чўлларида	194
«Кўриб-кўриб бўлмоқда...»	195
«Айланади, айланади...»	196
Йўлда	197
Симёғоч	198
Сўз туйғулари	199

Адабий-бадiiй нашр

ФАРИД УСМОН

ЖОН ҚУШИ

*Шеърлар, газаллар,
муштахзод ва мухаммаслар*

Муҳаррир М.ХУДОЁРОВА
Мусаввир Б.БОЗОРОВ
Тех. муҳаррир Е.ДЕМЧЕНКО
Мусаҳҳиҳ Н.МИНАҲМЕДОВА
Компьютерда саҳифаловчи Е.НАЗАРОВА

ИБ № 4012

Босишга 11.03.2005й.да рухсат этилди. Бичими 84x108 1\32.
Босма тобоғи 6,25. Шартли босма тобоғи 10,5.
Адади 1000 нусха. Буюртма № 70.
Баҳоси келишилган нарҳда.

«Янги аср авлоди» нашриёт-матбаа марказида тайёрланди.
«Ёшлар матбуоти» босмахонасида босилди.
700113. Тошкент, Чилонзор-8, Қатортол кўчаси, 60.